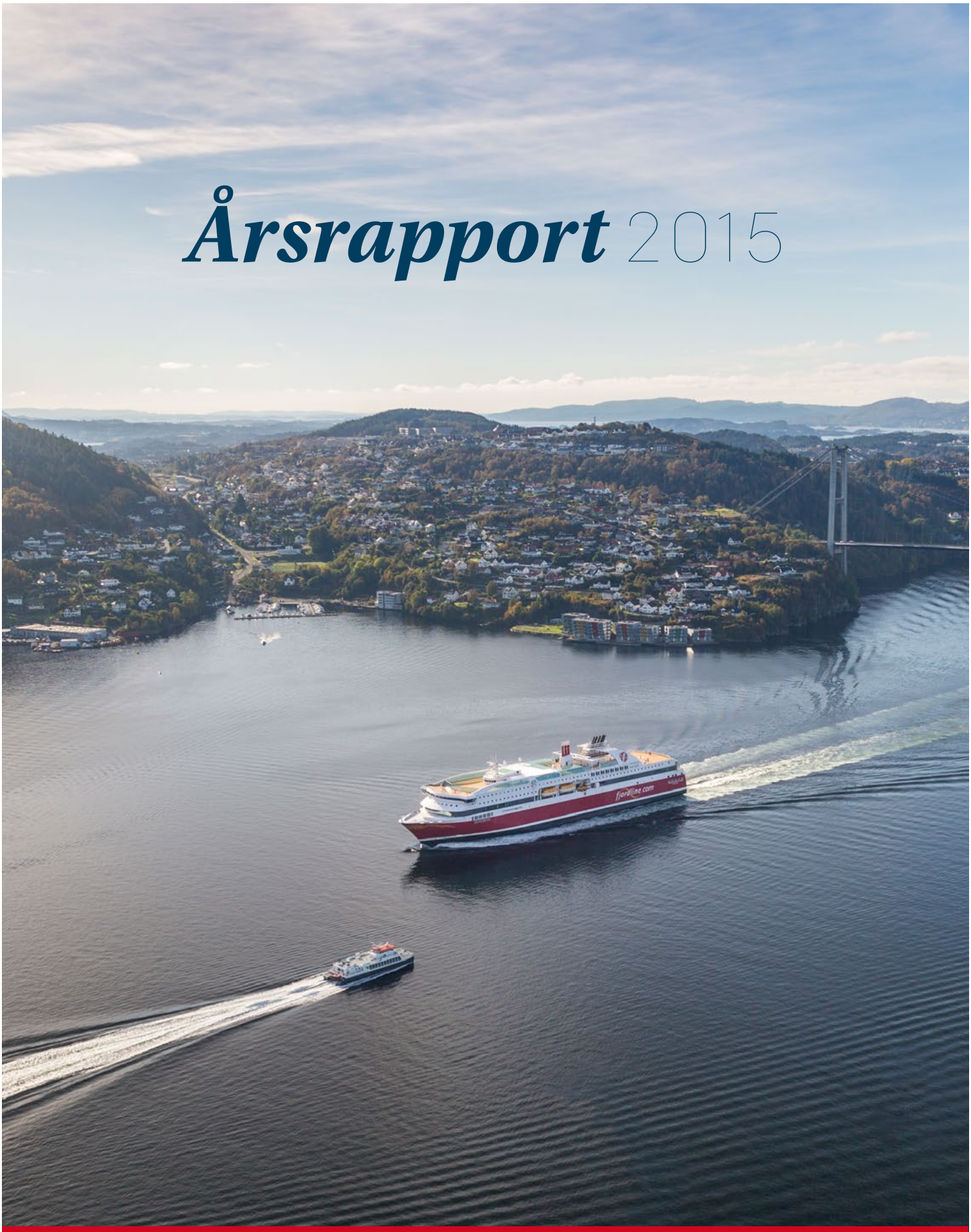
Årsrapport 2015

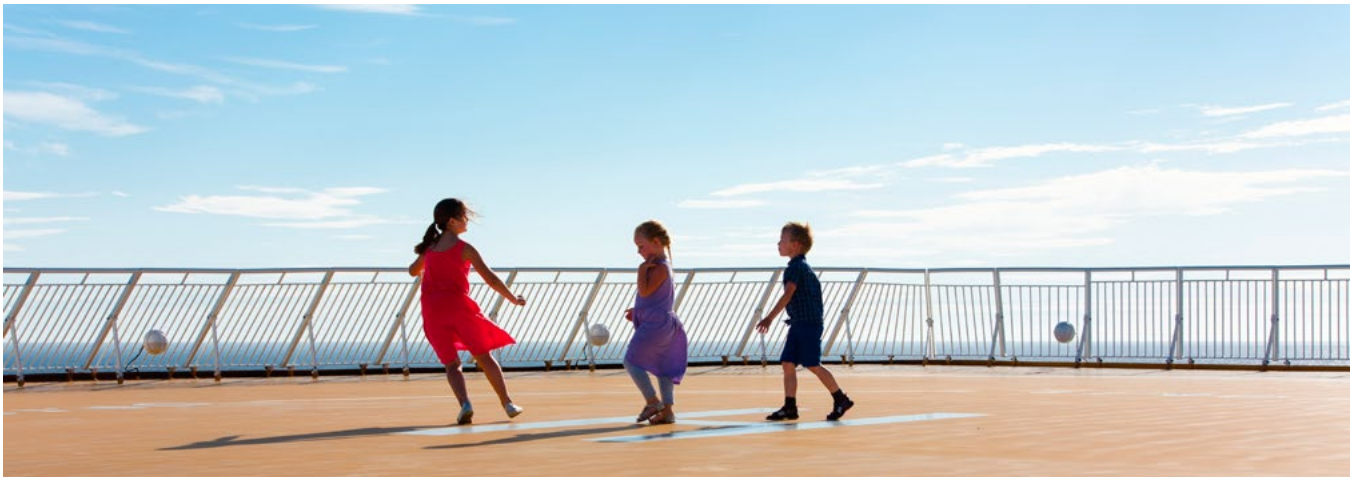

fjordline.com

fjordline.com

// Innhold

// Velkommen om bord - som vår gjest s. 5
// Vinn-vinn for transportører og miljø s. 9
// Styrets årsberetning 2015 s. 12
// Konsolidert resultatregnskap Fjord Line Konsern s. 21
// Konsolidert balanse Fjord Line Konsern s. 22
// Kontanstrømoppstilling Fjord Line Konsern s. 25
// Regnskapsprinsipper Fjord Line Konsern s. 27
// Noter Fjord Line Konsern s. 30
// Resultatregnskap Fjord Line AS – morselskap s. 47
// Balanse Fjord Line AS – morselskap s. 48
// Kontantstrømoppstilling Fjord Line AS – morselskap s. 51
// Regnskapsprinsipper Fjord Line AS – morselskap s. 52
// Noter Fjord Line AS – morselskap s. 55

"Livet er en reise. Fra A til B, og fra én opplevelse til en annen. Vi beveger mennesker. På sjøen og på land, på tvers av landegrenser og generasjoner. Vi er eksperten på reiser i Skandinavia. Født og oppvokst i Norge, men vårt hjerte ligger i Skandinavia.

Vi er Fjord Line. Vi beveger mennesker"

// Velkommen om bord – som vår gjest!

Reiser du med en av Fjord Lines ferger, er du ikke bare passasjer og reisende. Du er gjest.

Medarbeiderne i Fjord Line har et uttrykk som beskriver hvordan gjestene om bord skal tas imot: "Ja, så klart!" Ingen oppgave skal være for stor eller liten, ingen spørsmål skal bare avfeies. Alt skal kunne løses til gjestenes beste. Med et smil, i tråd med selskapets verdier om handlekraft, ansvar, respekt og engasjement.

Gjestetilfredshet er nemlig nøkkelen til suksess. Det skal gjennomsyre alle de om lag 900 ansatte i Fjord Line, enten de møter sine gjester gjennom booking og billettkontroll, sørger for effektiv innkjøring og parkering på vogndekket, gjør middagen om bord til en kulinarisk opplevelse eller på andre måter prøver å gjøre reisen til en minnerik opplevelse og noe mye mer enn en vanlig fergetur.

OVER ÉN MILLION GJESTER

Da Elisabeth og Stein Otto Hole fra Bergen kom til terminalen i Bergen for å gå om bord i cruisefergeskipet MS "Stavangerfjord" onsdag 28. oktober 2015, ble de overøst med roser, geleidet til luksussuite, påspandert middag og fikk møte kapteinen. Selv om alle om bord blir behandlet som gjester, var denne mottakelsen litt uvanlig.

Med ekteparet fra Bergen kunne Fjord Line markere årets passasjer nummer én million – allerede da det gjensto to gode måneder før året var over.

I 2015 fraktet Fjord Line til sammen 1.115.199 passasjerer på rutene mellom Norge, Danmark og Sverige, en økning på 27 prosent fra året før.

En lignende økning var det i antallet medbrakte kjøretøyer på seilingene. I selskapets årsberetning blir det konstatert at veksten lover godt for kommende år.

1.115.199
GJESTER I 2015

En økning på 27 prosent fra 2014.

GJESTEGLIMT MED VIKTIGE TILBAKEMELDINGER

En positiv gjestetilfredshet gir seg ikke av seg selv. Derfor går medarbeiderne gjennom et Ja-service-program med spesialutdannede, interne coacher. Derfor er det også så viktig å få tilbakemeldinger fra gjestene, på godt og vondt.

Alle gjester blir invitert til å gi kommentarer etter reisen, og mange av meldingene legges ut på Fjord Lines intranett. Kommentarene kan iblant være ganske personlige. Her er noen eksempler:

"Jeg vil gi ros. Kristian Bloch serverte meg og mine kolleger i buffeen. Han kan dere være stolt av," skriver en gjest som seilte med MS "Bergensfjord" fra Hirtshals til Stavanger 16. februar 2016.

"I er et skridt foran jeres konkurenter, det hele fungerer bare, og rigtig venligt personale HELE VEJEN RUNDT, startende på billetkontorene, dem der dirigere os ombord samt alle ombord. Syntes bare i fortjener at høre det fra en der ofte er med jer," skriver en dansk trailersjåfør 27. mars 2016.

"Personalet behandler alle likt, alle får god hjelp og de har alltid svar på spørsmål og lignende. De behandler en med respekt og høflighet, selv om noen gjester er kverulerende og vrange," meldes det 9. februar 2016 fra en kar som er hyppig gjest på MS "Oslofjord" mellom Sandefjord og Strömstad.

"Jeg er nå tilbake i Norge og jeg må si at Fjord Line må få svært god kritikk. Rent og pent, meget hyggelig service – ikke overdrivende, men taktfull; hele skipet fungerte sammen som en familie. Jeg pleier alltid å si ifra hvis noe ikke stemmer, men hos dere stemmer ALT!" skriver en gjest 21. januar 2016 etter å ha reist med MS "Bergensfjord" og MS "Stavangerfjord".

"Vi vil også rose personalet som hele tiden sto på for å gjøre dette så behagelig som mulig for oss midt oppe i det dårlige været. Jeg håper dere vil bringe denne rosen videre til personalet som var med oss. Dere må ha gitt personalet deres en god opplæring!" heter det i en tilbakemelding 2. februar 2016 fra reiselederen for en gruppe om bord i MS "Stavangerfjord".

FJORD CLUB-FAMILIEN

Et element for å skape gjestetilfredshet er naturlig også å kunne konkurrere på pris, enten det gjelder billetten for reisen, bevertningen og salgsvarene om bord på skipene eller tilbudene fra samarbeidende hoteller og opplevelsessentre på land.

Blir du medlem av Fjord Club, øker muligheten for å gjøre gode kupp gjennom spesielle medlemspriser og rabatter. Du opptjener bonuspoeng og får nyhetsbrev og invitasjoner. Du kan bli "Fjordvenn" og sette opp din egen profil med interesser og ønskede reisedager og på den måten kanskje møte likesinnede om bord og få en enda hyggeligere tur.

Fjord Club er ment å skape tilhørighet og lojalitet. Det er Fjord Lines måte å vise at man setter pris på sine gjester. Ved utgangen av april 2016 hadde Fjord Club 160.000 medlemmer, og tallet vokser stadig.

Velkommen om bord til Fjord Line – som gjest!

FJORD CLUB

160.000
MEDLEMMER
medlemstall 30. april 2016

IMO 9536617
12 t
12 t
Actros
Følsø

// Vinn-vinn for transportører og miljø

Å flytte tungtransport fra vei til sjø på en av Fjord Lines moderne cruiseferger fører til reduserte miljøutslipp og gir gode samfunnsgevinster i form av mindre veislitasje og økt trafikksikkerhet.

Da Sandnes-bedriften Ørland Transport AS inngikk avtale med Fjord Line om storstilt spesialtransport av tunge betongkonstruksjoner på ferge fra Vestlandet til Østlandet, var det ikke bare innsparingene i drivstoffutgifter som telte. Vel så viktig var miljøhensynet.

Torsdag 7. april 2016 seilte MS "Stavangerfjord" fra Stavanger med de første tre lastbærerne med betongelementer trygt surret fast på vogndekket. Hver av de tre lastene hadde en vekt på 25 tonn. I første runde skulle 5.000 tonn med betongelementer fraktes på ferge til Langesund til bruk som vegg og gulv- eller takdekke i kontorbygg under oppføring blant annet i Porsgrunn og Oslo. Senere på året skulle enda tyngre betonglaster komme om bord i fergene.

– Med dette gjør vi vårt til å etterkomme ønsket om å flytte tungtransport fra vei til sjø for å spare miljøet og minske belastningen på veinettet, uttalte daglig leder Kjell Haugland i Ørland Transport etter den første store betongfrakten med Fjord Lines cruiseferge.

NY INNENRIKSRUTE PÅ VESTLANDET

For cargoavdelingen i Fjord Line er transportavtalen med Ørland Transport et godt eksempel på hvordan fergekapasiteten kan utnyttes til beste for transportørkundene og til beste for miljøet. Selskapet har lenge argumentert med at det er betydelige miljøgevinster å hente ved fergefrakt av tungtransport og gods, ikke minst fordi Fjord Lines to cruiseferger MS "Stavangerfjord" og MS "Bergensfjord" drives av flytende naturgass (LNG) og har betydelig lavere utslipp av klimagasser og partikler enn mer konvensjonelt skipsdrivstoff.

Viktig for Fjord Line var derfor beslutningen om å lempe på norske toll- og avgiftsregler fra 1. januar 2016, slik at rederiet kunne utnytte anløpene i Bergen og Stavanger til innenrikstransport på de daglige seilingene til Hirtshals i Danmark. Ved enkelt å skille mellom

Bergen
Oslo
Sandefjord
Stavanger
Langesund
Strömstad
Gothenburg
Hirtshals
Killingholme
London
Zeebrugge
Fjord Line
CLdN

54.038
TRAILERE I 2015

En økning på 6 prosent fra 2014.

innenriks- og utenrikspassasjerer om bord i fergene kunne en betydelig ledig fraktkapasitet mellom de to vestlandsbyene markedsføres og tas i bruk.

Muligheten for innenriksfrakt mellom Bergen og Stavanger har gitt Fjord Line tilgang til et helt nytt marked både for cargo og passasjerer. Etter oppstarten har interessen for denne innenriksseilingen vært jevnt økende, og selskapet har store forhåpninger til den nye ruten langs en vakker del av vestlandskysten.

EUROPEISK FRAKTSAMARBEID

Et annet og spennende fraktmarked er åpnet opp gjennom det kommersielle partnerskapet som Fjord Line og sjøfraktselskapet CLdN ro-ro SA har etablert. Med virkning fra februar 2016 har Fjord Line fått tilgang til CLdNs europeiske nettverk for cargotransport.

Som ledd i avtalen har CLdN innlemmet Hirtshals i Danmark som anløpshavn på sin fraktrute mellom Zeebrugge og Gøteborg. På den måten kan Fjord Line kombinere fraktruten til CLdN med sin egen gods- og cargotransport på linjene Bergen-Stavanger-Hirtshals og Langesund-Hirtshals. Fjord Line tilbyr en tids- og kostnadseffektiv transportløsning til og fra Zeebrugge i Belgia, der det er hyppige sjøveisforbindelser videre til London (Purfleet) og Killingholme i Storbritannia, foruten tilgang til landtransport videre ut på Kontinentet. På tilsvarende vis kan Fjord Line tilby transport av gods og cargo mellom Gøteborg i Sverige og de to store byene på Vestlandet, foruten Langesund i Telemark.

"Vi er stolte av å kunne bidra til reduserte miljøutslipp i tillegg til å spare et hardt belastet veinett for slitasje og trygge trafikksikkerheten."

- RUNE HETLAND, CARGOSJEF

ØKT ANTALL TRAILERE OM BORD

Fjord Line har lenge hatt et godt grep om trailertransport sjøveien med selskapets ferger mellom selskapets anløpshavner i Norge, Sverige og Danmark. I 2015 fraktet Fjord Line 54.038 trailere, en økning på 6 prosent fra året før. Den nye innenriksruten på Vestlandet og det nye fraktsamarbeidet med CLdN gir håp om ytterligere vekst i Fjord Lines sjøtransport av cargo og gods i tiden fremover – til beste ikke minst for miljøet.

// Styrets årsberetning 2015

Fjord Line AS

OM KONSERNET

Fjord Line AS («Fjord Line») er morselskap i Fjord Line-konsernet («Konsernet»). Konsernet har hovedkontor i Egersund og har ellers kontorer i Bergen, Stavanger, Kristiansand, Langesund, Sandefjord, Strömstad og Hirtshals. Per 31. desember 2015 var det 723 ansatte i Konsernet.

Fjord Line er en voksende aktør innenfor europeisk nærskipsfart (Short Sea Shipping) og opererte i 2015 tre ruter mellom Norge og Danmark og en rute mellom Norge og Sverige samt innenriks transportrute mellom Bergen/Stavanger og Langesund. Den 1. januar 2016 åpnet Fjord Line en ny rute mellom Bergen og Stavanger.

Effektiv sjøtransport er viktig for europeisk industri, handel og reiseliv. For å møte disse markedene har Fjord Line satset på å tilby effektiv transport på rutene Bergen/Stavanger – Hirtshals, Bergen/Stavanger – Langesund, Langesund – Hirtshals, Kristiansand – Hirtshals og Sandefjord – Strömstad, foruten å tilby høykvalitetscruise på ruten Bergen/Stavanger – Hirtshals/Langesund.

Fjord Lines hovedmarked har vært Vestlandet, men selskapet har fra 2014 opplevd en betydelig økning også i markedene på Østlandet med passasjerer og cargo ut fra havnene i Sandefjord og Langesund. Fra 1. januar 2016 har Fjord Line også tilbudt innenriks transport av passasjerer og cargo mellom cruisefergenes anløpshavner Bergen og Stavanger.

Konsernet har den yngste og mest moderne flåten innenfor cruisefergesegmentet i Europa. Flåten består av fire meget kostnadseffektive skip. Skipene seiler under dansk flagg.

TONNASJE

Cruisefergene MS Stavangerfjord (2013) og MS Bergensfjord (2014) drifter rutene Bergen – Stavanger – Hirtshals og Hirtshals – Langesund.

De to cruisefergene, som er tilnærmet identiske, er begge utstyrt med drivstoffeffektive «single fuel» LNG-motorer, noe som medfører at utslipp av miljøskadelige stoffer er tilnærmet eliminert. Skipene har mottatt en rekke priser for sin miljøvennlige profil og moderne design.

Den moderne dagfergen MS Oslofjord (tidligere MS Bergensfjord) gjennomgikk en omfattende ombygging i første halvår 2014. MS Oslofjord er skreddersydd til ruten Sandefjord – Strömstad og ble 20. juni 2014 satt i drift som selskapets første skip på denne ruten. Skipet vant i 2015 "The Shippax Award" for imponerende ombygging og design.

Den hurtiggående katamaranen HSC Fjord Cat ble bygget i 1998 og betjener ruten Kristiansand – Hirtshals i sommersesongen. Skipet er en av verdens raskeste bilførende passasjerbåter. Med en overfartstid på 2 timer og 15 minutter tilbyr Fjord Line den hurtigste fergeforbindelsen mellom Norge og Danmark med HSC Fjord Cat.

DRIFTEN I 2015

Rickard Ternblom tiltrådte 1. januar 2015 som ny konsernsjef i Fjord Line.

Fjord Line har opplevd en betydelig vekst i antall passasjerer og cargoenheter etter at det fireårige nybyggings- og ombyggingsprogrammet for MS Stavangerfjord, MS Bergensfjord og MS Oslofjord ble fullført i 2014. 2015 var det første hele driftsåret for MS Bergensfjord og MS Oslofjord.

Fjord Line fraktet 1.115.199 passasjerer i 2015, mot 876.527 i 2014, noe som utgjør en økning på 27 prosent. Tilsvarende fraktet Fjord Line 341.972 biler og 54.038 trailere, mot 266.849 biler og 50.752 trailere i 2014, en økning på henholdsvis 28 og 6 prosent.

Fjord Line søkte opprinnelig om å få en morgenavgang fra Sandefjord havn i tidsrommet klokken 08.30-09.00 med korresponderende ettermiddagsavgang i tidsrommet klokken 15.15-16.00. Fra oppstarten 20. juni 2014 seilte Fjord Line med morgenavgang fra Sandefjord klokken 06.45. Selskapet har fra 2012 til ultimo 2015 brukt betydelige interne og eksterne ressurser for å oppnå konkurransedyktige seilingstider på ruten Sandefjord – Strömstad. En rettssak mot Color Line og Sandefjord kommune skulle ha startet for Sandefjord tingrett 14. september 2015, men fikk sitt endelige utfall ved inngåelse av rettsforlik mellom partene 24. august 2015. Rettsforliket innebærer at Fjord Line med virkning fra 1. oktober 2015 flyttet morgenavgangen fra Sandefjord fra klokken 06.45 til 08.30, mens ettermiddagsavgangen ble flyttet fra klokken 13.00 til 15.20. I tillegg er Fjord Line sikret konkurransedyktige seilingstider fra Sandefjord havn til 2026. Rettsforliket sikrer også Fjord Line likeverdig tilgang til viktig infrastruktur i både Sandefjord og Strömstad.

Fjord Line har hatt jevnt stigende markedsandeler på ruten mellom Sandefjord og Strömstad etter at seilingstidene ble endret 1. oktober 2015. Totalmarkedet er også stigende.

Det har vært forholdsvis god regularitet for samtlige skip i 2015. Videre har Skangas i første kvartal 2015 ferdigstilt et bunkringsrør for LNG i Risavika ved Stavanger, og dermed har Fjord Line fra andre kvartal 2015 kunnet bunkre de to cruisefergene i henhold til opprinnelig tiltenkt bunkringstid. Med røret på plass har bunkringstiden sunket fra ca. 15 timer per uke per skip til ca. 4 timer per uke per skip. Som en konsekvens av dette har Fjord Line kunnet legge om til mer kundevennlige seilingstider. Den reduserte bunkringstiden gir også at Fjord Lines cruiseferger anledning til å seile med redusert hastighet, noe som har gitt betydelige besparelser i drivstofforbruket sammenlignet med 2014.

// Årsregnskapet

REGNSKAPSPRINSIPP

Fjord Line AS er et norsk aksjeselskap. Konsernregnskapet har tidligere blitt presentert i samsvar med NGAAP (Norwegian Gererally Accepted Accounting Principles). Fra og med 2015 er årsregnskapet for Konsernet presentert i samsvar med forenklet IFRS (International Financial Reporting Standards). Morselskapets regnskap presenteres fortsatt i samsvar med NGAAP.

KONSERNETS- OG MORSELSKAPETS RESULTAT

Konsernets driftsinntekter ble MNOK 902,9 i 2015, mot MNOK 741,4 i 2014. 2015 var første hele driftsår for ruten Sandefjord – Strömstad, og også første hele driftsår med daglige avganger på rutene Bergen – Stavanger – Hirtshals og Hirtshals – Langesund. Dette er hovedårsaken

til de økte inntektene innenfor både passasjer- og cargosegmentet. Konsernets driftskostnader eksklusive avskrivninger ble MNOK 866,7 i 2015, mot MNOK 816,5 i 2014.

De bakenforliggende årsakene til kostnadsøkningen er de samme som har ledet til inntektsøkningen. Imidlertid har bortfall av engangskostnader relatert til oppstart av nye ruter og skip, i kombinasjon med gjennomførte kostnadsbesparelsesprogram, gjort at kostnadsøkningene har vært betydelig lavere enn inntektsøkningene.

Konsernets EBITDA viser et overskudd på MNOK 36,1 i 2015,mot et tilsvarende underskudd på MNOK 75,1 i 2014. Driftsresultatet (EBIT) i 2015 viser et underskudd på MNOK 113,1, mot et tilsvarende underskudd på MNOK 197,3 i 2014.

Videre viser Konsernets finansposter et regnskapsmessige underskudd på MNOK 117,6 i 2015, mot et tilsvarende underskudd på MNOK 85,3 i 2014. Inkludert i dette er et valutatap på MNOK 120,3 relatert til lån i EUR/DKK. MNOK 99,1 av dette tapet er kompensert gjennom valutagevinst på konserninterne lån i DKK til datterselskaper. Samlet sett er det bokført disagio på MNOK 25,7 i 2015, mot en tilsvarende disagio på MNOK 1,5 i 2014.

Resultat før skatt for konsernet ble et underskudd på MNOK 230,7 i 2015, mot et tilsvarende underskudd på MNOK 282,6 i 2014. Resultat etter skatt ble et underskudd på MNOK 232,7 i 2015, mot et tilsvarende underskudd på MNOK 406,0 i 2014.

Morselskapet Fjord Line AS` resultat før skatt var negativt med MNOK 217,8 i 2015, mens selskapet hadde et tilsvarende underskudd på MNOK 243,0 i 2014. Fjord Lines regnskapsmessige underskudd på MNOK 217,8 etter skatt foreslås dekket ved overføring fra annen egenkapital. Den regnskapsmessige egenkapitalen i Fjord Line AS utgjør etter dette MNOK 371,8.

Fjord Line har akkumulert grunnlag for utsatt skattefordel på MNOK 1.215,3 som tilsier en utsatt skattefordel (25 prosent) på MNOK 303,8 ved full balanseføring. Utsatt skattefordel blir balanseført i den grad det kan sannsynliggjøres at den kan benyttes. Styret har av forsiktighetshensyn, sammenholdt med kravene i NRS(F) Resultatskatt for oppføring av utsatt skattefordel, redusert balanseført utsatt skattefordel til MNOK 50,0.

Regnskapstallene for 2015 må etter styrets syn vurderes på bakgrunn av de forhold som er beskrevet under «Driften i 2015». Selskapet har også i 2015 hatt betydelige engangskostnader relatert til oppstart av linjen Sandefjord – Strömstad. Regnskapet for 2015 er belastet med juridiske kostnader i størrelsesorden MNOK 14 relatert til oppnåelse av konkurransedyktige seilingstider på linjen Sandefjord – Strömstad.

Styret er ikke tilfreds med resultatet i 2015

KONTANTSTRØM

Konsernets likvide beholdning er økt med MNOK 50,9 i 2015. Tilsvarende ble likvide midler økt med MNOK 16,5 i 2014.

Økningen består av følgende hovedelementer:

- Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter: MNOK 56,2 (MNOK -115,5 per 31.desember 2014).
- Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter: MNOK 8,2 (MNOK – 1.209,4 per 31.desember 2014).
- Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter: MNOK -13,5 (MNOK 1.341,4 per 31.desember 2014).

BALANSE OG FINANSIERING

Konsernets totalbalanse utgjorde MNOK 3.428,5 per 31. desember 2015, mot MNOK 3.337,9 per 31. desember 2014. Fjord Lines totalbalanse utgjorde på sin side MNOK 2.979,6 per 31.desember 2015 mot MNOK 3.013,7 per 31. desember 2014. Rentebærende gjeld utgjorde MNOK 2.322,2 pr 31.desember 2015 mot MNOK 2.328,5 pr 31.desember 2014.

Konsernets regnskapsmessige egenkapital utgjorde MNOK 826,1 per 31.desember 2015, mot en regnskapsmessig egenkapital på MNOK 774,6 per 31.desember 2014. Meglervurderinger som er innhentet for flåten, viser at det ligger store merverdier i skipene sammenlignet med de balanseførte verdier. Disse merverdiene reflekteres ikke i regnskapstallene, men er sentrale for forståelsen av konsernets reelle egenkapital per 31.desember 2015. Skipene er verdsatt i EUR, og ut fra takstene er skipenes samlede reelle verdi per 31.desember 2015 MNOK 595,7 høyere enn bokført verdi.

Fjord Line mottok 3. november 2015 et tilbud fra Ferd AS om å tegne 40 millioner aksjer i selskapet

til tegningsbeløp NOK 5,00 per aksje, det vil si et totalt tegningsbeløp på MNOK 200. Tilbudet ble godtatt av styret i Fjord Line. Videre ble alle eksisterende aksjonærer, med unntak av Kontrari AS/Kontrazi AS, tilbudt å selge sine aksjer til Ferd AS for NOK 5,00 per aksje.

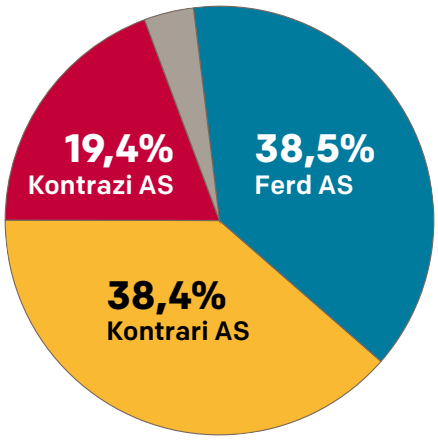
Fjord Line har i fjerde kvartal 2015 reforhandlet Konsernets langsiktige gjeld, og selskapet har forhandlet frem en avtale med alle involverte finansinstitusjoner som innebærer avdragsfrihet i første halvår 2016, samt en opsjon på 50 prosent avdragsutsettelse i andre halvår 2016. Kravene til finansielle nøkkeltall («net interest bearing debt to EBITDA ratio») er også redusert.

Gjennom kapitalutvidelsen og ved reforhandlingene av den langsiktige gjelden er Fjord Line sikret en god likviditetssituasjon i 2016. Utover dette er det i februar 2016 gjennomført en kapitalutvidelse på MNOK 121,5. For nærmere redegjørelse om kapitalutvidelsen se avsnittet som omhandler hendelser etter balansedagen.

Konsernets likvide midler utgjorde MNOK 163,9 per 31.desember 2015, inklusive en ubenyttet trekkfasilitet på MNOK 15.

EIERFORHOLD

Konsernets største aksjonærer per 31. desember 2015 var:

FINANSIELL RISIKO

Konsernet hadde per 31. desember 2015 rentebærende gjeld på MNOK 2.322,2. Av dette utgjorde lån i EUR/DKK til sammen MNOK 2.021. Konsernet er eksponert for renteendringer og valutarisiko på disse lånene. Risikoen er imidlertid delvis eliminert ved at deler av gjelden er sikret gjennom fastrenteavtale, samt at Fjord Line har deler av sine inntekter i EUR/DKK. Fjord Line's rentebærende gjeld utgjør ved årsskiftet MNOK 2.291,3

Konsernet er i en viss grad utsatt for valutarisiko ved at både innkjøp og utgifter foregår så vel i EUR og NOK som i DKK. Videre er Konsernet eksponert for svingninger i kursen på USD gjennom innkjøp av bunkers. Konsernet er også eksponert for generelle svingninger i bunkersprisene. Konsernet vurderer løpende hensiktsmessigheten av eventuelle finansielle instrumenter for å redusere denne risikoen.

Konsernet hadde per 31. desember 2015 finansielle lånecovenants knyttet til likviditet, samt bokført- og verdijustert egenkapital. Selskapets styre og ledelse overvåker de finansielle lånecovenants løpende, og per 31. desember 2015 hadde selskapet tilfredsstillende positiv margin. Konsernet hadde også tilfredsstillende positiv margin inn i første kvartal 2016, og denne er ytterligere styrket gjennom en kapitalutvidelse på MNOK 121,5 i februar 2016.

Konsernets hovedmålsetting er å sikre lønnsomhet og opprettholde kostnadseffektiv drift. Fjord Line arbeider målrettet for å bedre lønnsomheten og har et sterkt fokus på konkurransemessige rammevilkår, samt kostnads- og rasjonaliseringsprogrammer. Videre har Konsernet i 2015 gjennomført et " topp-linje-program" som forventes å bidra til en fortsatt inntektsvekst i 2016.

Markedsrisikoen for selskapet vurderes som begrenset, da målgruppen utgjør et stort antall og en variert type kunder.

FREMTIDSUTSIKTER

Konsernet har i løpet av 2015 lagt bak seg det alt vesentlige av engangskostnader knyttet til innfasing av nye skip og nye ruter. Videre har Konsernet gjennom fjerde kvartal 2015, og inn i første kvartal 2016 gjennomført en omfattende finansiell restrukturering gjennom såvel emisjoner som refinansiering av gjeld. Samtidig er Ferd AS kommet inn som en stor aksjonær i Fjord Line. (Se uthevede punkter på neste side.)

Dette innebærer at Fjord Line i 2016 og fremover har den nødvendige finansielle stabilitet til å kunne fokusere på drift og effektivitets-forbedringer både på kostnads- og inntektssiden.

Av viktige milepæler som er oppnådd i 2015 kan følgende nevnes:

- Bunkringsrør mellom Skangas og Fjord Line sin terminal i Risavika ble ferdigstilt i første kvartal 2015. Dette medførte raskere bunkringstider, omlegging til mer kundevennlige seilingstider og betydelige reduksjoner i bunkerskostnader.

- Fjord Line ble sikret konkurransedyktige seilingstider på ruten Sandefjord – Strömstad med virkning fra 1. oktober 2015.

- Alle rettstvister ble lukket i løpet av 2015. Konsernet hadde i 2015 betydelige juridiske engangskostnader som ikke videreføres.

- En emisjon på MNOK 200, i kombinasjon med avdragsutsettelse på eksisterende gjeld, ble gjennomført i fjerde kvartal 2015. Gjennom Ferds investering i Fjord Line er Konsernet tilført betydelig kompetanse og ny kapital, noe som i sum styrker Konsernets utviklingsmuligheter.

Med vesentlig større kapasitet, og med daglige avganger fra alle havner, opplevde Fjord Line en betydelig økning i både cargo- og passasjervolumer i 2015, og denne utviklingen forventes å forsterke seg i 2016.

Det er styrets oppfatning at Fjord Line gjennom den offensive satsingen med nye skip og ny rutestruktur har utviklet et konkurransedyktig og fremtidsrettet konsept til glede for så vel kundene som aksjonærene. Daglige avganger til faste tider fra samtlige anløpshavner for MS Stavangerfjord og MS Bergensfjord innebærer at Fjord Line har oppnådd en kostnadseffektiv drift med god frekvens og forutsigbarhet for de reisende.

Konsernet forventer også positive effekter av selskapets investeringer i en ny og moderne flåte, der man har hatt høy fokus på å iverksette miljøvennlige og fremtidsrettede løsninger som overstiger de internasjonale miljøutslippskravene.

Styret forventer et resultat for 2016 som blir vesentlig bedre enn i 2015. Styret ser optimistisk på konsernets fremtidsutsikter.

FORTSATT DRIFT

Gjennom det fireårige nybyggings- og ombyggingsprogrammet for skip, med tilhørende opprettelse av ny rutestruktur, har Fjord Line foretatt en betydelig utvidelse av sin virksomhet.

I samsvar med regnskapsloven § 3-3a bekreftes det at forutsetningen for fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet for 2015

HENDELSER ETTER BALANSEDATO

Fjord Line fikk tillatelse til å frakte innenriks cargo og passasjertrafikk mellom Bergen og Stavanger med virkning fra 1. januar 2016. Gjennom dette har Fjord Line fått tilgang til et helt nytt marked.

Fjord Line vedtok 8. januar 2016 å gi alle obligasjonseierne i selskapets obligasjonslån på MNOK 300, et tilbud om å selge sine obligasjoner, begrenset til et samlet pålydende på maksimalt MNOK 150, tilbake til Fjord Line mot vederlag i aksjer i selskapet. Obligasjonseiere med et samlet pålydende på MNOK 121,5 valgte å akseptere tilbudet, og det er utstedt 22.091.130 nye aksjer i Fjord Line til kurs på NOK 5,50 per aksje. Etter dette kontrollerer Frode Teigen 52,2 prosent av aksjene i Fjord Line gjennom selskapene Kontrari AS/Kontrazi AS, mens Ferd AS eier 44,6 prosent av aksjene i selskapet.

Konsernet har i januar 2016 inngått sikrings-kontrakter for 75 prosent av gassforbruket i 2016 og 2017, samt for 75 prosent av MGO-forbruket for 2016 på historisk lave nivåer. Kontraktene sikrer en reduksjon på over 20 prosent på bunkerskostnadene i forhold til tilsvarende kostnader i 2015.

Som et ledd i selskapets strategi om å insource egen kjernevirksomhet inngikk Fjord Line i mars 2016 avtaler om å terminere kontraktene med leverandørene av taxfreetjenester slik at Fjord Line selv kunne overta driften av taxfreebutikkene om bord i skipene i løpet av 2016. Fjord Line overtar driften av taxfree på MS Oslofjord og HSC Fjord Cat fra Inflight Service Europe AB med virkning fra 26. april 2016, mens driften på MS Bergensfjord og MS Stavangerfjord overtas fra Gebr. Heinemann Scandinavia Aps med virkning fra 31. august 2016. Etter styrets vurdering vil dette føre til en økning i selskapets omsetning og fortjeneste.

LIKESTILLING

Per 31. desember 2015 hadde Konsernet 723 ansatte, hvorav 468 menn og 268 kvinner. Fjord Line hadde på sin side 234 ansatte, hvorav 134 menn og 100 kvinner. Det arbeides kontinuerlig med å unngå diskriminering og forskjellsbehandling på bakgrunn av kjønn, alder, etnisitet og lignende både for ansatte og ved nyansettelser.

Av Konsernets toppledelse på seks medlemmer er en kvinne. Styret i Fjord Line består av fem menn. Styret har ut fra en vurdering av antall ansatte og stillingskategorier ikke funnet det nødvendig å iverksette spesielle tiltak med hensyn på likestilling, men har kontinuerlig fokus på dette temaet.

ANSATTE OG HMS

Arbeidsmiljøet i Konsernet oppfattes som godt, og det har i 2015 ikke vært behov for å iverksette nye tiltak av betydning for arbeidsmiljøet. Konsernets sykefravær er lavt. Det var ikke ulykker med personskader av betydning i 2015.

Sjø- og landansatte gjennomfører regelmessige sikkerhets- og beredskapsøvelser, deriblant livbåt- og evakueringsøvelser. Redningsutstyret om bord på skipene blir regelmessige funksjonstestet.

Et viktig fokusområde for Fjord Line er å øke tilfredsheten blant de reisende. De ansatte har gjennomgått et "Ja"-service-program basis i selskapets verdier om handlekraft, ansvar, respekt og engasjement.

YTRE MILJØ

Fjord Line har stort fokus på og tilstreber at Konsernet til enhver tid skal drives i samsvar med gjeldende nasjonalt og internasjonalt regelverk. Selskapet driver en virksomhet som i utgangspunktet medfører forurensing av det ytre miljø

Det forekom ikke ukontrollerte utslipp til luft eller sjø i 2015. Selskapet forholder seg til gjeldende lover og regler på området og ønsker å minimalisere forurensingen, blant annet gjennom tiltak som reduserer utslipp av NOx. Utslippene av miljøskadelige stoffer til luft og vann er minimale fra de to nyinnfasede cruisefergene og vesentlig lavere enn det som er tillatt etter dagens regelverk.

De to nye cruisefergene fremstår som de mest miljøvennlige av sitt slag, og skipene har mottatt flere internasjonale miljøpriser.

Egersund, 26. mai 2016

Peter Frølich
Styreformann

Kristian Eikre
Styremedlem

Frode Teigen
Styremedlem

Kristian Falnes
Styremedlem

Bo-Lennart Thorbjørnsson
Styremedlem

Rickard Ternblom
Administrerende direktør

OSLOFJORD
fjordline.com

// Konsolidert resultatregnskap Fjord Line Konsern, per 31. desember 2015 – alle tall i TNOK

	Note	Konsern 2015 Forenklet IFRS	Konsern 2014 Forenklet IFRS
Driftsinntekter:			
Salgsinntekter	14, 18	898 966	737 571
Andre driftsinntekter	14	3 945	3 798
Sum driftsinntekter	**14**	**902 911**	**741 369**
Driftskostnader:			
Varekost		63 896	57 860
Lønnskostnader	15	313 056	283 678
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	1, 2, 19	149 288	122 184
Særskilte markeds- og juridiske kostnader	20	13 703	19 570
Andre driftskostnader	3, 6, 7, 15	476 092	455 412
Sum driftskostnader		**1 016 035**	**938 704**
Driftsresultat		**-113 124**	**-197 335**
Finansposter:			
Renteinntekter		1 944	2 574
Andre finansinntekter	4	107 128	148 606
Rentekostnader	13	-93 800	-86 294
Andre finanskostnader	4	-132 827	-150 186
Netto finansposter		**-117 554**	**-85 300**
Ordinært resultat før skatt		**-230 679**	**-282 635**
Skattekostnad på ordinært resultat	**12**	**2 050**	**123 331**
Ordinært resultat etter skatt		**-232 729**	**-405 966**
Årsresultat		**-232 729**	**-405 966**
Resultatfordeling konsern:			
Majoritetenes resultatandel		-233 239	-405 800
Ikke-kontrollerende interessers resultatandel		510	-166
Sum		**-232 729**	**-405 966**

Konsolidert totalresultat (1.000 NOK)

Årsresultat, jf ovenfor		**-232 729**	**-405 966**
Poster uten skatteeffekt som ved realiserin reverseres i resultatet:			
Valutaomregningsdifferenser		87 194	117 128
Sum		**87 194**	**117 128**
Utvidet resultat etter skatt		**87 194**	**117 128**
Årets totalresultat		**-145 535**	**-288 838**

// Konsolidert balanse Fjord Line Konsern, per 31. desember 2015 – alle tall i TNOK

EIENDELER	Note	Konsern 31/12/15 Forenklet IFRS	Konsern 31/12/14 Forenklet IFRS	Konsern 01/01/14 Forenklet IFRS
Anleggsmidler				
Immaterielle eiendeler				
Goodwill	1, 17	394	394	394
WEB-prosjekt, konseptutvikling o.a	1	10 858	11 388	13 262
Utsatt skattefordel	12	65 919	50 263	173 594
Sum immaterielle eiendeler		**77 171**	**62 045**	**187 249**
Varige driftsmidler				
Skip, inklusiv periodisk vedlikehold, innredning o.a.	2, 19	3 034 243	2 985 004	1 574 441
Skip under tilvirkning	2	0	0	232 171
Bygg, anlegg o.l	2	59 457	78 279	46 627
Andre driftsmidler, inkl reservedeler	2	26 387	25 264	15 407
Sum varige driftsmidler	**2**	**3 120 087**	**3 088 547**	**1 868 646**
Finansielle anleggsmidler				
Finansielle fordringer	15	2 901	2 582	1 627
Øvrige investeringer, inkl aksjer tilkn.selskap	5	13 594	50	50
Sum finansielle anleggsmidler		**16 495**	**2 632**	**1 677**
Sum anleggsmidler		**3 213 753**	**3 153 224**	**2 057 573**
Omløpsmidler				
Varebeholdning	**6**	**7 929**	**8 844**	**7 830**
Fordringer				
Kundefordringer	7	33 859	40 120	15 384
Andre kortsiktige fordringer	8, 18	24 061	37 660	73 550
Sum fordringer		**57 920**	**77 780**	**88 934**
Bankinnskudd, kontanter o.l.	**9**	**148 918**	**98 063**	**81 566**
Sum omløpsmidler		**214 767**	**184 687**	**178 330**
Sum eiendeler		**3 428 520**	**3 337 911**	**2 235 902**

// Konsolidert balanse Fjord Line Konsern, per 31. desember 2015 – alle tall i TNOK

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	Konsern 31/12/15 Forenklet IFRS	Konsern 31.12.2014 Forenklet IFRS	Konsern 01.01.2014 Forenklet IFRS
EGENKAPITAL				
Innskutt egenkapital				
Aksjekapital	10, 11	463 880	363 880	399 426
Egne aksjer	10	-10	-10	-10
Overkurs	10	114 384	18 384	0
Sum innskutt egenkapital	**10**	**578 253**	**382 254**	**399 415**
Øvrig egenkapital kontrollerende interesser				
Annen egenkapital	10	245 787	390 845	424 162
Sum		**245 787**	**390 845**	**424 162**
Sum egenkapital kontrollerende interesser		**824 040**	**773 099**	**823 577**
Ikke-kontrollerende interesser	10, 17	2 044	1 534	1 701
Sum egenkapital	**10**	**826 085**	**774 633**	**825 278**
GJELD				
Langsiktig gjeld/langsiktige avsetninger				
Leasinggjeld	2, 13	11 183	10 830	8 880
Obligasjonsgjeld	13	292 843	289 401	217 878
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner o.a.	13	1 947 086	1 895 714	781 166
Uopptjent inntekt	18	18 200	38 333	47 500
Pensjonsforpliktelse	15	5 351	4 354	3 608
Sum langsiktig gjeld/langsiktige avsetninger		**2 274 664**	**2 238 632**	**1 059 032**
Kortsiktig gjeld				
Kortsiktig del av langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	13	70 254	133 685	142 739
Kortsiktig del av leasinggjeld	2, 13	829	685	0
Leverandørgjeld		71 212	36 192	117 011
Uopptjent inntekt	18	10 133	0	0
Betalbar skatt	12	17 757	0	636
Skyldige offentlige avgifter		5 868	4 542	3 738
Konsernmellomværende		0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	16	151 718	149 542	87 469
Sum kortsiktig gjeld		**327 772**	**324 646**	**351 592**
Sum gjeld		**2 602 435**	**2 563 278**	**1 410 625**
Sum egenkapital og gjeld		**3 428 520**	**3 337 911**	**2 235 903**

Egersund, 26. mai 2016

Peter Frølich
Styreformann

Kristian Eikre
Styremedlem

Frode Teigen
Styremedlem

Kristian Falnes
Styremedlem

Bo-Lennart Thorbjørnsson
Styremedlem

Rickard Ternblom
Administrerende direktør

// Kontantstrømoppstilling Fjord Line Konsern, per 31. desember 2015 – alle tall i TNOK

	2015	2014
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Driftsresultat	-113 124	-197 335
Periodens betalte skatt	0	-636
Avskrivninger	149 228	122 184
Nedskrivninger	0	0
Gevinst/tap ved salg av varige driftsmidler/immaterielle eiendeler	-1 679	0
Endring i varelager	915	-1 014
Endring i kundefordringer	6 261	-24 737
Endring i leverandørgjeld	35 020	-80 819
Endring i andre tidsavgrensningsposter	-20 670	66 198
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	**55 951**	**-116 159**
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler og mottatt tilskudd	40 184	64 389
Utbetalinger ved kjøp og tilvirkning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	-31 984	-1 273 851
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	**8 200**	**-1 209 462**
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Opptak av rentebærende gjeld	0	1 401 421
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig rentebærende gjeld	-121 210	-170 701
Mottatte renter	1 944	2 526
Betalte renter	-90 310	-77 435
Kontantinnbetaling ved emisjon (netto)	196 000	185 647
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	**-13 576**	**1 341 458**
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	**50 575**	**15 837**
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	98 063	81 566
Valutaomregning kontanter og kontantekvivalenter	280	660
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter periodens slutt	**148 918**	**98 063**
Spesifikasjon av kontantbeholdningen ved periodens slutt		
Bankinnskudd, kontanter og lignende	148 918	98 063

// Regnskapsprinsipper

Fjord Line Konsern

Nedenfor gjengis sentrale regnskapsprinsipper som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Konsernregnskapet er utarbeidet etter forenklet IFRS (International Financial Reporting Standards). Konsernet har fra regnskapsåret 2015 utarbeidet regnskapet etter forenklet IFRS. Sammenligningstall for 2014 er utarbeidet, og en IFRS-åpningsbalanse pr 01.01.2014 er dermed også utarbeidet.

KONSOLIDERING OG INVESTERING I TILKNYTTEDE SELSKAPER

Konsernregnskapet inkluderer morselskapet Fjord Line AS og datterselskapene Travelserver AS, Fjord Line GmbH (Tyskland), Fjord Line Danmark A/S, Fjord Skibsholding I A/S, Fjord Skibsholding II A/S, Fjord Skibsholding III A/S og Fjord Skibsholding IV A/S. De fem sistnevnte selskapene er hjemmehørende i Danmark og er heleide datterselskap. Det norske datterselskapet Travelserver AS er et deleid datterselskap, med 51% eierandel.

Datterselskaper er selskaper hvor konsernet har makt til å utforme enhetenes finansielle og operasjonelle retningslinjer (kontroll), normalt gjennom aksjeeie med mer enn 50% av stemmerettene.

Ved avhending av datterselskaper/tap av kontroll måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføringen, enten som investering i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet eller finansiell eiendel.

Hirtshals LNG er et deleid datterselskap 50 % eid av Fjord Line Danmark A/S. Dette er vurdert som et tilknyttet selskap i konsernregnskapet. Interne transaksjoner, mellomværende og lignende er eliminert i konsernregnskapet. For konsolideringsformål er de danske selskapene vurdert å ha funksjonell valuta i DKK.

ESTIMATER

Utarbeidelse av regnskapet krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i høy grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlig for konsernregnskapet, er spesielt utsatt skattefordel, restverdier på skip, økonomisk levetid for skip, aktivering og avskrivning av periodisk vedlikehold og avsetning for påløpte kostnader.

SALGSINNTEKTER

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Med leveringstidspunktet menes tidspunktet for overgang av det vesentligste av risiko og kontroll knyttet til det leverte. Tjenester, herunder salg av reise og godstransport, inntektsføres i takt med utførelsen. Eventuell andel av salgsinntekter som knytter seg til fremtidige serviceytelser o.l. balanseføres som uopptjent inntekt ved salget, og inntektsføres deretter i takt med levering av ytelsene.

KLASSIFISERING OG VURDERING AV BALANSEPOSTER - GENERELLE VURDERINGSREGLER

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Eiendeler som er tilknyttet varekretsløpet er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales innen ett år etter utbetalingstidspunktet. For gjeld er analoge kriterier lagt til grunn. Første års avdrag er klassifisert som kortsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Varige anleggsmidler som forringes i verdi

avskrives lineært over forventet økonomisk levetid. Anleggsmidlene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Langsiktig gjeld i balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

IMMATERIELLE EIENDELER

Utgifter til immaterielle eiendeler er balanseført i den utstrekning det er ansett som sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene knyttet til eiendelen vil tilflyte selskapet og man har kommet frem til en pålitelig måling av anskaffelseskost for eiendelen.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlenes forventede levetid. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader. Påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Konsernets skip med tilhørende påkostninger o.a eies av de danske datterselskapene. Balanseført verdi av skip er beregnet med basis i anskaffelseskost, fratrukket avskrivning, og eventuell nedskrivning.

Fjord Line har etter IFRS 1 benyttet virkelig verdi som estimert anskaffelseskost for varige driftsmidler pr 01.01.2014. Anskaffelseskost for skip som ikke var under tilvirkning eller ombygging pr 01.01.2014 er estimert med utgangspunkt i takster på dette tidspunkt. Dette gjelder for skipene Stavangerfjord og Fjord Cat.

Betalte avdrag for skip under tilvirkning er føres som anleggsmidler etter hvert som betaling har funnet sted. Investeringer / utgifter som ikke inngår i kontrakten, som inspeksjonskostnader, kostnader knyttet til prosjektorganisasjon, juridiske kostnader, finansieringskostnader og andre relaterte kostnader er ansett som en del av anskaffelseskosten og balanseføres.

Tilskudd fra NOx-fondet relatert til investeringer resultatføres/periodiseres i takt med avskrivningsprofilen på de driftsmidlene tilskuddene er knyttet til. I resultatregnskapet klassifiseres periodiseringen som reduksjon av avskrivningskostnad. NOx-tilskudd som ikke er resultatført klassifiseres som reduksjon av skipsverdier i balansen.

De bokførte verdier av konsernets skip og andre driftsmidler blir individuelt vurdert for verdifall når hendelser eller endringer i omstendigheter indikerer at de bokførte verdier ikke er tilstede. Dersom slike indikasjoner fremkommer og bokført verdi overstiger gjenvinnbart beløp, blir eiendelen nedskrevet til gjenvinnbart beløp.

PERIODISK VEDLIKEHOLD AV SKIP

Skipene blir for avskrivningsformål dekomponert i skip/skipsinnredning og periodisk vedlikehold. De avskrives lineært over en definert brukstid. Det blir hensyntatt en antatt restverdi på skipene ved utløpet av brukstiden. Skipene må kontinuerlig fremstilles for kontroll, som medfører regelmessig dokking/verkstedsopphold og klassifikasjon. Periodisk vedlikehold blir balanseført i forbindelse med dokking og avskrives frem til neste antatte dokking.

LEIEAVTALER

En leieavtale klassifiseres som finansiell eller operasjonell i samsvar med den enkelte avtalens reelle innhold. Dersom det vesentligste av økonomisk risiko og kontroll knyttet til det underliggende leieobjekt er gått over på leietaker klassifiseres avtalen som finansiell. Andre leieavtaler klassifiseres som operasjonelle. Driftsmidler i leieavtaler vurdert som finansiell leasing aktiveres i balansen til verdien av vederlaget i leieavtalen og avskrives som varige driftsmidler. Avdragsdelen av leieforpliktelsen vises som langsiktig gjeld. Forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

For avtaler som klassifiseres som operasjonell behandles leiebetalingene som en driftskostnad som fordeles systematisk over hele leieperioden.

VAREBEHOLDNING

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost etter FIFO-prinsippet og virkelig verdi. Det foretas nedskrivning for eventuell påregnelig ukurans.

FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene og en generell vurdering.

KORTSIKTIGE PLASSERINGER

Kortsiktige plasseringer (aksjer, terminkontrakter og eventuelle andre derivater vurdert som omløpsmidler) anses som handelsportefølje og vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Urealisert gevinst/tap resultatføres under finansposter. Mottatt utbytte og andre utdelinger inntektsføres som annen finansinntekt

VALUTAOMREGNING

Regnskapet til de enkelte enheter i konsernet måles i den valuta som benyttes i det økonomiske området der enheten i hovedsak opererer (funksjonell valuta). Konsernet presenterer sitt regnskap i NOK. Dette er også morselskapets funksjonelle valuta og presentasjonsvalutaen til konsernet.

Resultatregnskap og balanse for konsernenheter (ingen med hyperinflasjon) med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen regnes om på følgende måte:

(I) Balansen er regnet om til sluttkursen på balansedagen.

(II) Resultatregnskapet er regnet om til gjennomsnittskurs for perioden (dersom gjennomsnitt ikke gir et rimelig estimat på de akkumulerte virkninger av å bruke transaksjonskurs, brukes transaksjonskursen). Gjennomsnittskurs lagt til grunn for 2015 ved omregning fra DKK til NOK er 1,20.

(III) Omregningsdifferanser føres over utvidet resultat og spesifiseres separat. Transaksjoner i fremmed valuta omregnes til den funksjonelle valutaen til transaksjonskurs.

SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skattefordel er beregnet med relevant skattesats.

Utsatt skattefordel er beregnet på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret, samt ligningsmessig underskudd til fremføring som ut fra beste estimat forventes å komme til fremtidig anvendelse. De danske skipseiende selskapene er omfattet av den danske lovgivningen knyttet til tonnasjebeskatning.

OPSJONER TIL ANSATTE

Ved tildeling av opsjoner til ansatte foretas det en verdiberegning av opsjonene på tildelingstidspunktet. Beregnet beløp kostnadsføres som lønn over løpetiden, med egenkapital som motpost.

PENSJONER

Ved innskuddsplaner betaler selskapet innskudd til et forsikringsselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad.

En ytelsesplan er en pensjonsordning som ikke er en innskuddsplan. Typisk er en ytelsesplan en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av flere faktorer, som alder, antall år i selskapet og lønn. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedagen.

// Noter *Fjord Line Konsern*

Note 1 Immaterielle eiendeler - konsern

(Tall i TNOK)

Tallene for 2014 fremkommer nedenfor

	Goodwill Travelserver AS	Immaterielle eiendeler under tilvirkning	WEB-prosjekt	Konsept-utvikling og markeds-prosjekter	Øvrige immaterielle eiendeler	SUM (ekskl utsatt skattefordel)
Anskaffelseskost 01.01.2014	394	2 272	6 851	7 525	2 330	19 372
Ferdigstilte prosjekter	0	-2 272	0	0	2 272	0
Øvrig tilgang 2014	0	0	902	187	572	1 661
Avgang gjennom året	0	0	0	0	-2 072	-2 072
Anskaffelseskost 31.12.2014	394	0	7 753	7 712	3 102	18 961
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2014	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2014	0	0	684	4 916	116	5 716
Balanseført verdi 01.01.2014	**394**	**2 272**	**6 167**	**2 609**	**2 214**	**13 656**
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.2014	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2014	0	0	1 249	5 516	414	7 179
Balanseført verdi 31.12.2014	**394**	**0**	**6 504**	**2 196**	**2 688**	**11 782**
Årets avskrivninger immaterielle eiendeler	0	0	565	600	298	1 463
Årets nedskrivninger immaterielle eiendeler	0	0	0	0	0	0
Sum kostnad avskrivninger og nedskr. 2014	**0**	**0**	**565**	**600**	**298**	**1 463**

Tallene for 2015 fremkommer nedenfor

	Goodwill	Immaterielle eiendeler under tilvirkning	WEB-prosjekt	Konsept-utvikling og markeds-prosjekter	Øvrige immaterielle eiendeler	SUM (ekskl utsatt skattefordel)
Anskaffelseskost 31.12.2014/01.01.2015	394	0	7 753	7 712	3 102	18 961
Ferdigstilte prosjekter	0	0	0	0	0	0
Tilgang 2015	0	0	1 648	0	0	1 648
Avgang gjennom året	0	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2015	394	0	9 401	7 712	3 102	20 609
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.2014	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2014	0	0	1 249	5 516	414	7 179
Balanseført verdi 31.12.2014	**394**	**0**	**6 504**	**2 196**	**2 688**	**11 782**
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.2015	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2015	0	0	2 156	6 435	766	9 357
Balanseført verdi 31.12.2015	**394**	**0**	**7 245**	**1 277**	**2 336**	**11 252**
Årets avskrivninger immaterielle eiendeler	0	0	907	919	352	2 178
Årets nedskrivninger immaterielle eiendeler	0	0	0	0	0	0
Sum kostnad avskrivninger og nedskr. 2015	**0**	**0**	**907**	**919**	**352**	**2 178**

Goodwill
Fjord Line AS ervervet 51% av aksjene i Travelserver AS med regnskapsmessig virkning 01.01.2011.
Dette ble gjort gjennom et kapitalinnskudd/emisjon på MNOK 2.
Bokført verdi av goodwill i selskapsregnskapet på investeringstidspunktet var TNOK 400.
Verdien av dette elementet var 100 TNOK pr 01.01.2015.
I tillegg ble det allokert merverdi - henført til goodwill - på TNOK 735 ved investeringen. Verdien av dette elementet er TNOK 294 pr 01.01.2015.
Travelserver AS står for utvikling og salg av Fjord Line AS sine pakkereiser, og oppkjøpet bidrar dermed til økt salgsvolum.
og høyere marginer for Fjord Line AS.

Det er etter balansedato inngått avtale om salg av Fjord Line sine aksjer i Travelserver. Verdien på goodwill vurderes dermed på et annet grunnlag i 2016.

Øvrige immaterielle eiendeler består blant annet av utvikling av nøkkelkortsystem som er installert om bord på skipene MS Bergensfjord og MS Stavangerfjord. Avskrivningstiden her er 10 år.

Note 2 Varige driftsmidler - konsern

(Tall i tabellen i TNOK)

Tallene for 2014 fremkommer nedenfor

Varige driftsmidler (tall i TNOK)	Bygg, anlegg o.l	Reservedeler, driftsløsøre, ombyging lokaler o.a.	Skip under tilvirkning	Skip, inklusiv periodisk vedlikehold, innredning o.a	Sum varige driftsmidler
Balanseført verdi 01.01.2014	46 627	15 407	232 171	1 574 441	**1 868 646**
Overføring/ferdigstilling	0	0	-1 159 731	1 159 731	**0**
Tilgang 2014	29 329	9 828	927 560	305 473	**1 272 190**
Avgang 2014	0	0	0	0	**0**
Omregningsdifferense	8 351	1 985	0	235 408	**245 744**
Mottatt tilskudd 2014	0	0	0	-177 313	**-177 313**
Anskaffelseskost 31.12.2014	**84 307**	**27 220**	**0**	**3 097 740**	**3 209 267**
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2014	0	0	0	0	**0**
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2014	0	0	0	0	**0**
Balanseført verdi 01.01.2014	**46 627**	**15 407**	**232 171**	**1 574 441**	**1 868 646**
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.2014	0	0	0	0	**0**
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2014	6 028	1 956	0	112 737	**120 721**
Balanseført verdi 31.12.2014	**78 279**	**25 264**	**0**	**2 985 003**	**3 088 546**
Årets avskrivninger varige driftsmidler	6 028	1 956	0	112 737	**120 721**
Årets nedskrivninger varige driftsmidler	0	0	0	0	**0**
Avskrivningstid (ferdigstilte driftsmidler)	10 - 20 år	1 - 15 år	Ingen avskr.	se beskrivelse nedenfor	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	i 2014	Lineær	

Av tilgang 2014 gjelder TNOK 2.500 balanseført byggelånsrente

Bygg/anlegg
Denne posten inkluderer en LNG-tank i Hirtshals. Balanseført verdi av tanken var 9,7 MNOK pr 31.12.2014
Tanken skal fungere som back-up til eksisterende tankanlegg og vil muliggjøre gassfyllinger uten bruk av tankbiler.

Tallene for 2015 fremkommer nedenfor

Varige driftsmidler (tall i TNOK)	Bygg, anlegg o.l	Reservedeler, driftsløsøre, ombyging lokaler o.a.	Skip under tilvirkning	Skip, inklusiv periodisk vedlikehold, innredning o.a	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 31.12.2014	84 307	27 220	0	3 097 740	**3 209 267**
Overføring/ferdigstilling	0	0	0	0	**0**
Tilgang 2015	19 598	1 810	0	8 928	**30 336**
Avgang 2015	-36 250	0	0	0	**-36 250**
Omregningsdifferense	2 666	1 203	0	184 629	**188 498**
Mottatt tilskudd 2015	0	0	0	-3 934	**-3 934**
Anskaffelseskost 31.12.2015	**70 321**	**30 233**	**0**	**3 287 363**	**3 387 917**
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.2014	0	0	0	0	**0**
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2014	6 028	1 956	0	112 737	**120 721**
Balanseført verdi 31.12.2014	**78 279**	**25 264**	**0**	**2 985 003**	**3 088 546**
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.2015	0	0	0	0	**0**
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2015	10 864	3 847	0	253 120	**267 831**
Balanseført verdi 31.12.2015	**59 457**	**26 386**	**0**	**3 034 243**	**3 120 086**
Årets avskrivninger varige driftsmidler	4 836	1 891	0	140 383	**147 110**
Årets nedskrivninger varige driftsmidler	0	0	0	0	**0**
Avskrivningstid (ferdigstilte driftsmidler)	10 - 20 år	1 - 15 år		Se beskrivelse nedenfor	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær		Lineær	

Ikke-resultatført tilskudd pr 31.12.2015 er TNOK 144.605. Tilskuddene er i hovedsak knyttet til skipene MS Stavangerfjord og MS Bergensfjord.
Ikke-resultatført tilskudd er ført som reduksjon i anskaffelseskosten pr 31.12.2015.
Tilskuddet periodiseres/resultatføres i takt med de aktuelle skipenes avskrivningsprofiler, og klassifiseres som reduksjon av avskrivninger (5,3 MNOK for 2015)

Balanseført verdi av reservedeler er TNOK 19.736 pr 31.12.2015

Avskrivning og balanseført verdi av skipene pr 31.12.2015
Fjord Line- konsernet har pr tidspunkt for regnskapsavleggelsen 4 skip i virksomheten;
1) "MS Oslofjord" (tidl. MS Bergensfjord). Dette skipet var under ombygging i 2014 og ble den 20. juni 2014 satt inn på ruten Sandefjord-Strømstad.
2) "HSC Fjord Cat"
3) "MS Stavangerfjord". Dette skipet ble levert i juli 2013.
4) "MS Bergensfjord". Dette skipet ble levert i februar 2014, og var 01.01.2014 klassifisert som "skip under tilvirkning".

MS Oslofjord:
I forbindelse med at Fjord Line i juni 2014 startet opp ny rute mellom Sandefjord og Strømstad gjennomgikk MS Oslofjord en omfattende ombygging ved verftet STX Raumo (Finland) i 2013/2014. Det ble i den forbindelse investert tilnærmet 300 mill NOK i ombygging av skipet.
Balanseført verdi for selve skipet er TNOK 194.520 pr 31.12.2015 (TNOK 208.929 pr 31.12.2014).
Balanseført verdi av periodisk vedlikehold/docking, innredning o.a er TNOK 296.946 pr 31.12.2015 (TNOK 283.930 pr 31.12.2014)
Både selve skipet og periodisk vedlikehold/docking, samt skipsinnredning avskrives lineært over 15 år, med estimert restverdi 20 MNOK pr juni 2029.
I 2014 ble skipet avskrevet fra og med juni 2014.
Samlet avskrivningskostnad for MS Oslofjord utgjorde i 2015 TNOK 34.364 (TNOK 18.080 i 2014)

HSC Fjord Cat:
Selve skipet avskrives lineært over 15 år. Gjenværende avskrivningstid pr 31.12.2015 er 7 år.
Balanseført verdi for selve skipet er TNOK 62.270 pr 31.12.2015 (TNOK 65.952 pr 31.12.2014).
Balanseført verdi av periodisk vedlikehold/docking, innredning o.a er TNOK 19.251 pr 31.12.2015 (TNOK 21.160 pr 31.12.2014)
Periodisk vedlikehold/docking, samt skipsinnredning avskrives lineært over 1 - 10 år.
Samlet avskrivningskostnad for HSC Fjord Cat utgjorde i 2015 TNOK 17.164 (TNOK 18.265 i 2014)

MS Stavangerfjord
"MS Stavangerfjord" avskrives lineært over 35 år, med restverdi 50 MNOK. Gjenværende avskrivningstid pr 31.12.2015 er 32,5 år.
Balanseført verdi for selve skipet er TNOK 1.383.454 pr 31.12.2015 (TNOK 1.346.212 pr 31.12.2014).
Balanseført verdi av periodisk vedlikehold/docking, innredning o.a er TNOK 6.540 pr 31.12.2015 (TNOK 8.720 pr 31.12.2014)
Periodisk vedlikehold/docking, samt skipsinnredning avskrives lineært over 5 - 15 år.
Samlet avskrivningskostnad for MS Stavangerfjord utgjorde i 2015 TNOK 50.922 (TNOK 46.866 i 2014)

MS Bergensfjord
Selve skipet avskrives lineært over 35 år, med restverdi 50 MNOK. Gjenværende avskrivningstid pr 31.12.2015 er tilnærmet 33 år og 2 måneder.
Balanseført verdi for selve skipet er TNOK 1.207.632 pr 31.12.2015 (TNOK 1.185.134 pr 31.12.2014).
Balanseført verdi av periodisk vedlikehold/docking, innredning o.a er TNOK 8.234 pr 31.12.2015 (TNOK 10.937 pr 31.12.2014)
Periodisk vedlikehold/docking, samt skipsinnredning avskrives lineært over 5 - 15 år.
I 2014 ble skipet avskrevet fra og med medio februar. Dette var tidspunktet for ferdigstillelse/levering av skipet.
Samlet avskrivningskostnad for MS Bergensfjord utgjorde i 2015 TNOK 43.628 (TNOK 33.844 i 2014)

Samlet oversikt over balanseført verdi skip, inklusiv periodisk vedlikehold, innredning o.a pr 31.12.2015 er dermed som følger (TNOK):

MS Oslofjord	491 466
HSC Fjord Cat	81 521
MS Stavangerfjord	1 389 994
MS Bergensfjord	1 215 867
Ikke-resultatført tilskudd	-144 605
Balanseført verdi 31.12.2015	**3 034 243**

Finansiell lease
I regnskapsposten "Bygg, anlegg o.l" inngår leasede eiendeler med en regnskapsmessig verdi på TNOK 11.848 pr 31.12.2015 (TNOK 10.529 pr 31.12.2014).
Tilhørende leasingforpliktelse er TNOK 12.012 pr 31.12.2015 (TNOK 11.515 pr 31.12.2014). Rentekostnad knyttet til leasinggjeld var TNOK 461 i 2015.

Nedskrivningstest knyttet til skip
Når det gjelder de 4 skipene angitt ovenfor er det innhentet to uavhengige takster på disse og foretatt tilhørende salgsverdiberegning.
Takstene er i Euro og er omregnet til NOK basert på kurs pr 31.12.2015.
Takstene fratrukket estimerte salgskostnader o.l ligger høyere enn balanseført verdi pr 31.12.2015 for samtlige skip.
Takstene ligger samlet sett TNOK 595.728 høyere enn bokført verdi pr 31.12.2015 ekskl salgskostader o.l.

Note 3 Leiekostnader og transaksjoner med nærstående - konsern

Kostnadsført leie av ikke balanseførte driftsmidler (operasjonell lease)

(Tall i TNOK)

Driftsmiddel/Leieforhold	Kostnadsført leie 2015	Kostnadsført leie 2014
Leie maskiner og driftsløsøre	16 377	14 383
Leie lokaler *)	14 646	11 389

*) Leiekostnad lokaler: For 2015 er det kostnadsført TNOK 1.503 i leiekostnad til selskap kontrollert av eiere (TNOK 1.067 i 2014).
Leievilkårene er markedsmessige.

Styreformannen er partner i advokatselskapet Wikborg Rein, som er Fjord Line AS` primære advokatforbindelse.
Prisingen av advokattjenestene Wikborg Rein utfører for Fjord Line AS er på markedsmessige vilkår.
Styreformannens styrehonorar faktureres av Wikborg Rein.

Note 4 Finansposter - konsern

(Tall i TNOK)

Andre finansinntekter og andre finanskostnader består av følgende:

Andre finansinntekter	2015	2014
Valutagevinst, konserninternt lån	99 100	140 364
Øvrig valutagevinst	7 922	8 159
Øvrige finansinntekter	106	83
Sum	**107 128**	**148 606**

Andre finanskostnader	2015	2014
Valutatap, inklusiv langsiktig lån i Euro (jf note 13)	132 749	149 991
Øvrige finanskostnader	78	195
Sum	**132 827**	**150 186**

Valutagevinst konserninternt lån
Fjord Line AS har langsiktige rentebærende fordringer på de danske datterselskapene på til sammen TNOK 1.648.865 pr 31.12.2015 (TNOK 1.769.988 pr 31.12.2014).
Dette er eliminert i konsernregnskapet.
Lånene er i DKK. Valutagevinst på disse lånene var TNOK 99.100 i 2015 (TNOK 140.364 i 2014).
Det er ikke fastsatt konkret avdragsplan for lånene, men datterselskapene vil benytte fri likviditet til tilbakebetaling.
Det er foretatt avdragsbetaling i 2014 og 2015.

Rentekostnader 2014
Når det gjelder konsernets rentekostnader for 2014, var TNOK 2.500 av konsernets samlede brutto rentekostnad balanseført på skip under tilvirkning.
Rentekostnaden for 2014, slik det fremgår av konsernets resultatregnskap, var dermed lik konsernets brutto rentekostnad fratrukket balanseført byggelånsrente.

Note 5 Investeringer i aksjer/andeler - konsern

Visit Sørlandet AS
Fjord Line AS kjøpte i 2010 aksjer for TNOK 50 i Visit Sørlandet AS. Etter 2010 har det ikke vært tilgang eller avgang.
Investeringen er ført etter kostmetoden. Det er ikke foretatt nedskrivning verken i 2015 eller 2014.

Hirtshals LNG A/S
I 2015 har Fjord Line konsern solgt 50% av aksjene i Hirtshals LNG A/S til Skangass AS.
Hirtshals LNG A/S var før dette salget et heleid datterselskap av Fjord Line Danmark A/S.
Balansen til Hirtshals LNG A/S bestod på salgstidspunktet i all hovedsak av en LNG-tank.
Vederlaget ble fastsatt ut fra en verdi av anlegget på 25 MNOK.

	TNOK	
Bokført bruttoverdi av anlegg på tidspunkt for overdragelsen av 50% andel	35 402	
Innregnet EU-tilskudd	-12 081	
Nettoverdi	**23 321**	A
Vederlag henført til anlegget ved salg av 50% andel	12 500	
Beregnet verdi av 100% andel	25 000	B
Balanseført verdi av 50% andel på salgstidpsunktet	12 500	C
Gevinst ved salg 50% andel (overgang fra datterselskap til tilknyttet selskap):	**1 679**	B - A

Gevinsten angitt ovenfor er klassifisert som andre driftsinntekter i resultatregnskapet til Fjord Line konsern for 2015.

Resultatet til Hirtshals LNG A/S i perioden etter salget av 50% andelen er tilnærmet 0.
Konsernets balanseførte verdi av investeringen (50% andel) i Hirtshals LNG er TNOK 13.544 pr 31.12.2015.

Note 6 Varebeholdninger og kostnad drivstoff - konsern

(Tall i TNOK)

	2015	2014
Drivstoff	2 706	3 363
Varer for videresalg	1 852	1 829
Annet, inklusiv veimerker, nøkkelkort o.a	3 371	3 651
Sum varelager til anskaffelseskost 31.12.	**7 929**	**8 843**
Nedskrivning for ukurans 31.12.	0	0
Sum bokført verdi av varelager 31.12.	**7 929**	**8 843**

Kostnader knyttet til drivstoff er klassifisert som andre driftskostnader i resultatregnskapet.
For 2015 utgjør dette TNOK 199.577 (TNOK 190.647 i 2014)

Note 7 Kundefordringer - konsern

(Tall i TNOK)

	2015	2014
Kundefordringer til pålydende 31.12.	34 455	40 716
Delkredereavsetning 31.12.	-596	-595
Kundefordringer 31.12.	**33 859**	**40 121**
Årets endring i delkredereavsetning	0	213
Årets konstaterte tap på fordringer	413	841
Innkommet på tidligere avskrevne fordringer	-94	-23
Tap på fordringer	**319**	**1 031**

Tap på fordringer inngår i posten "andre driftskostnader" i resultatregnskapet.

Note 8 Andre kortsiktige fordringer - konsern

(Tall i TNOK)

Andre fordringer	2015	2014
Refusjoner fra offentlige myndigheter, inkl tilgodehavende mva	4 422	16 454
Forskuddsbetalte kostnader, inkl forsikring skip	5 963	5 561
Garantikrav	0	14 664
Tilskudd, ikke mottatt (dansk datterselskap)	12 081	0
Øvrige fordringer	1 595	981
Andre kortsiktige fordringer 31.12.	**24 061**	**37 660**

Tilskudd, ikke mottatt pr 31.12.2015
Et datterselskap i Danmark har mottatt EU-tilskudd i 2016 på 1,25 mill Euro
Tilskuddet ble ført som fratrekk i anskaffelseskost på driftsmidler som tilskuddet er knyttet til. Se note 5 for nærmere informasjon.

Tilgodehavende mva
Konsernet har pr 31.12.2015 balanseført TNOK 3.501 i merverdiavgift til gode (TNOK 16.475 pr 31.12.2014.

Garantikrav pr 31.12.2014 og oppgjør i 2015
Fjord Line hadde pr 31.12.2014 balanseført TNOK 14.664 i garantikrav i forbindelse med mangler utbedret etter levering av MS Stavangerfjord og MS Bergensfjord. Det ble i 2015 inngått avtale med Bergen Group hvor TNOK 10.000 innfris. Utover dette fikk Fjord Line tiltransportert krav mot en av Bergen Group sine underleverandører. Kravene ble gjort opp i 2015.

Note 9 Bundne midler - konsern

(Tall i TNOK)

	2015	2014
Bundne skattetrekksmidler pr. 31.12. utgjør:	3 580	2 010

Skattetrekksmidlene er plassert på egne bankkonti.

Note 10 Oppstilling over endringer i egenkapital - konsern

(Tall i TNOK)

	Aksjekap.	Egne aksjer	Overkurs	Annen egenkap. - ikke res.ført	Opptjent egenkapital	Ikke-kontr. interesser	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2014	**399 426**	**-10**	**0**	**0**	**424 162**	**1 701**	**825 279**
Årsresultat 2014	0	0	0	0	-405 800	-166	-405 966
Utvidet resultat 2014	0	0	0	117 128	0	0	117 128
Emisjon juni 2014 - gjeldskonvertering	42 558	0	8 511	0	0	0	51 069
Emisjon juni 2014 - kontantinnskudd	65 775	0	13 155	0	0	0	78 930
Kapitalnedsettelse september 2014	-253 879	0	0	0	253 879	0	0
Emisjon desember 2014- kontantinnsk.	110 000	0	0	0	0	0	110 000
Emisjonskostnader 2014	0	0	-3 283	0	0	0	-3 283
Andre poster	0	0	0	0	1 476	0	1 476
Egenkapital 31.12.2014	**363 880**	**-10**	**18 383**	**117 128**	**273 717**	**1 535**	**774 633**
Årsresultat 2015	0	0	0	0	-233 239	510	-232 729
Utvidet resultat 2015	0	0	0	87 194	0	0	87 194
Emisjon november 2015 - kontantinnsk.	100 000	0	100 000	0	0	0	200 000
Emisjonskostnader 2015	0	0	-4 000	0	0	0	-4 000
Andre poster	0	0	0	0	986	0	986
Egenkapital 31.12.2015	**463 880**	**-10**	**114 383**	**204 322**	**41 464**	**2 045**	**826 084**

Note 11 Aksjekapital og aksjonærinformasjon - konsern

Aksjekapitalen er på NOK 463.879.575 pr 31.12.2015, og består av 185.551.810 aksjer pålydende NOK 2,50. Alle aksjer har like rettigheter.

Oversikt over de største aksjonærene pr 31.12.2015

	Eierandel
Ferd AS	38,5 %
Kontrari AS	38,4 %
Kontrazi AS	19,4 %
Arne Teigen	1,3 %
Moly AS	0,9 %
Øvrige, inklusiv egne aksjer *)	1,5 %
Sum	**100,0 %**

*) Fjord Line AS har pr 31.12.2015 til sammen 764 egne aksjer.

Note 12 Skatt - konsern

(Tall i TNOK)

Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel henført til den norske virksomheten fremkommer nedenfor

Oversikt over midlertidige forskjeller	31/12/14	Endringer 01.01.2015	Sum 01.01.2015	31/12/15	Endring
Anleggsmidler	-13 083	0	-13 083	-10 105	-2 978
Fordringer	-596	0	-596	-596	0
Gevinst-/tapskonto	26 323	0	26 323	21 058	5 265
Andre forskjeller, inklusiv regnskapsmessige periodiseringer	-21 281	0	-21 281	-79 112	57 831
Sum	**-8 637**	**0**	**-8 637**	**-68 755**	**60 118**
Fremførbart underskudd	-926 963	0	-926 963	-1 146 651	219 688
Grunnlag utsatt skatt (-utsatt skattefordel)	**-935 600**	**0**	**-935 600**	**-1 215 406**	**279 806**
25% (27%) av grunnlaget	-252 612	0	-252 612	-303 851	-51 239
Balanseført utsatt skatt (-utsatt skattefordel)	**-50 263**	**0**	**-50 263**	**-50 021**	**242**
Ikke balanseført utsatt skattefordel	-202 349	0	-202 349	-253 830	-51 481

Balanseført betalbar skatt pr 31.12.2015 knyttet til den norske virksomheten utgjør TNOK 277.

Angående utenlandske datterselskap

De danske skipseiende selskapene er omfattet av den danske lovgivningen knyttet til tonnasjebeskatning og har beregnet skattepliktig inntekt på grunnlag av dette. Videre sambeskattes de danske datterselskapene. Regnskapsmessig skattekostnad 2015 for de danske datterselskapene er TNOK 1.659 (TNOK 973 i 2014)
De danske datterselskapene har i 2014 og 2015 mottatt tilskudd som er skattepliktig. Dette reflekteres i balanseført betalbar skatt på TNOK 17.480 pr 31.12.2015 som er henført til de danske datterselskapene.
Siden tilskuddet føres til fratrekk i skipenes anskaffelseskost, resultatføres tilskuddet i takt med skipenes avskrivning.
Tilskuddet vurderes ikke å være omfattet av IAS 12. Som følge av dette er det ved mottaket av tilskuddet balanseført en utsatt skattefordel tilsvarende betalbar skatt knyttet til tilskuddet. Denne utsatte skattefordelen reverseres over skipenes avskrivningstid.

Spesifikasjon av regnskapsmessig skattekostnad	2015	2014
Endring utsatt skattefordel knyttet til den norske virksomheten	242	123 458
Betalbar skatt knyttet til den norske virksomheten (deleid datterselskap)	277	0
Betalbar skatt knyttet til utenlandske datterselskap	17 480	0
Endring utsatt skattefordel knyttet til utenlandske datterselskap	-15 919	0
Andre justeringer	-30	418
Regnskapsmessig skattekostnad	**2 050**	**123 876**

Spesifikasjon av betalbar skatt	2015	2014
Betalbar skatt knyttet til morselskapet	0	0
Betalbar skatt knyttet til deleid norsk datterselskap	277	0
Betalbar skatt knyttet til utenlandske datterselskap	17 480	0
Balanseført betalbar skatt 31.12.	**17 757**	**0**

Spesifikasjon av utsatt skattefordel	2015	2014
Utsatt skattefordel knyttet til morselskapet *)	50 000	50 000
Utsatt skattefordel knyttet til deleid norsk datterselskap	22	263
Utstat skattefordel knyttet til utenlandske datterselskap	15 897	0
Balanseført utsatt skattefordel 31.12.	**65 919**	**50 263**

Avstemming av regnskapsmessig skattekostnad for konsernet	2015	2014
27% av regnskapsmessig resultat før skatt	-62 283	-66 524
Endring av ikke balanseført utsatt skattefordel knyttet til den norske virksomheten	51 481	202 238
27% av ikke skattepliktig inntekt utenlandske datterselskap m.v *)	-13 427	-12 299
Effekt av endret skattesats i Norge (25% vs 27%)	24 308	0
Andre permanente forskjeller (netto), herunder ulik skattesats mellom landene	1 900	390
Regnskapsmessig skattekostnad	**2 050**	**123 876**

*) Fjord Line AS har akkumulert grunnlag for utsatt skattefordel på TNOK 1 215.406, som tilsier en utsatt skattefordel (25 %) på TNOK 303.851 ved full balanseføring. Styret har av forsiktighetshensyn, sammenholdt med kravene i IAS 12 for oppføring av utsatt skattefordel, redusert balanseført utsatt skattefordel til MNOK 50 knyttet til Fjord Line AS pr 31.12.2015.

Note 13 Gjeld - konsern

(Tall i tabellen i TNOK)

Langsiktig rentebærende gjeld pr 31.12.	**2015**	**2014**
Gjeld til kredittinstitusjoner o.a	1 947 085	1 895 714
Gjeld (i NOK) til eierne	0	0
Obligasjonslån	292 843	289 401
Gjeld knyttet til balanseførte leasingavtaler	11 183	10 830
Sum langsiktig rentebærende gjeld 31.12, ekskl første års avdrag	**2 251 111**	**2 195 945**

Kortsiktig rentebærende gjeld pr 31.12.	**2015**	**2014**
Gjeld til kredittinstitusjoner (kassekreditt)	0	0
Kortsiktig andel av gjeld til kredittinstitiusjoner	70 254	133 685
Kortsiktig andel av leasinggjeld	829	685
Sum kortsiktig rentebærende gjeld 31.12.	71 083	134 370
Sum balanseført verdi av rentebærende gjeld 31.12.	**2 322 194**	**2 330 315**

Fjord Line AS hadde en kassekredittlimit på MNOK 15 pr 31.12.2015 (MNOK 15 pr 31.12.2014).
Pr 31.12.2015 har selskapet en positiv saldo på kassekredittkontoen på MNOK 109,7.

Rentebærende gjeld til kredittinstitusjoner (inkl leasing) - fordeling på valuta pr 31.12.2015 (tall i NOK 1.000)

Valuta	**Pålydende valuta**	**Valutakurs**	**Balanseført verdi i NOK 31.12.2015**	
NOK	301 176	1,000	301 176	
DKK	23 969	1,289	30 898	
Euro	206 895	9,619	1 990 120	
SUM			**2 322 194**	inklusiv første års avdrag

Rentebærende gjeld til kredittinstitusjoner (inkl leasing) - fordeling på valuta pr 31.12.2014 (tall i 1.000)

Valuta	**Pålydende valuta**	**Valutakurs**	**Balanseført verdi i NOK 31.12.2014**	
NOK	319 401	1,000	319 401	
DKK	26 416	1,213	32 043	
Euro	218 986	9,037	1 978 871	
SUM			**2 330 315**	inklusiv første års avdrag

Lån i Euro
Lån i Euro er balanseført til dagskurs pr 31.12.2015 og 31.12.2014, jf oppstillingen ovenfor.
Valutatap i 2015 knyttet til langsiktig lån i Euro er 120,3 MNOK i 2015 (MNOK 140 i 2014).

Balanseført verdi pr 31.12. for Euro-lånene fremkommer som følger i NOK (tall i TNOK):	**2015**	**2014**
Hovedstol:	2 002 997	1 993 565
Amortiseringseffekt av lånene, inkl garantiprovisjon	-12 877	-14 694
Balanseført verdi pr 31.12.	**1 990 120**	**1 978 871**

Lån i NOK pr 31.12.2015, inklusiv obligasjonslån
Langsiktig gjeld i NOK består av obligasjonsgjeld og et lån gitt av leverandør.

Obligasjonslån
I februar 2013 ble det utstedt obligasjoner med samlet pålydende på MNOK 300.
Opprinnelig forfall var februar 2016. Forfallstidpsunktet ble i 2014 endret til februar 2018.
Fjord Line AS` egenbeholdning er 0 pr 31.12.2015 (0 pr 31.12.2014).
Balanseført verdi av obligasjonslånet pr 31.12. fremkommer som følger (TNOK):

	2015	**2014**
Total obligasjon:	300 000	300 000
Egenbeholdning	0	0
Amortiseringseffekt av lånet (omkostninger o.a) *)	-7 157	-10 599
Balanseført verdi obligasjonslån 31.12.	**292 843**	**289 401**

*) Reverseres/kostnadsføres frem til februar 2018 som rentekostnader.
Obligasjonslånet forfaller i sin helhet til betaling i februar 2018.

Gjeld til morselskapets eiere i 2014
I løpet av første del av 2014 ble det trukket opp et lån på MNOK 50 til selskapets hovedeier.
Dette lånet ble konvertert til egenkapital i 2014, inklusiv påløpte renter på TNOK 1.069.

Låneavtale og finansielle covenants

I konsernets låneavtaler er det krav om bokført egenkapitalandel pr 31.12.2015 på minimum 15%, egenkapital på minimum 500 MNOK, samt fri likviditet. Det er også krav om et nivå på 12 måneders EBITDA i forhold til langsiktig gjeld. Første måletidspunkt for dette er 31.12.2017. Selskapets styre og ledelse overvåker de finansielle lånecovenants løpende, og per 31.12.15 hadde konsernet tilfredsstillende positiv margin. Konsernet hadde også tilfredsstillende positiv margin inn i første kvartal 2016. Marginen vil være gjenstand for svingninger knyttet til en rekke finansielle forhold, i særhet utviklingen av underliggende drift, og valutakurser for omregning av selskapets eiendeler og gjeld. Dersom forholdene skulle tilsi det, vil styret vurdere nødvendige tiltak for å styrke konsernets evne til å tilfredsstille de finansielle covenants.

Avdragsplan langsiktig rentebærende gjeld til kredittinstitusjoner/pantelån, leasinggjeld og obligasjonslån

(Tall i TNOK)	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Årlig avdrag *	70 254	119 781	419 781	231 150	231 150
Restlån pr 31.12.	**2 251 940**	**2 132 159**	**1 712 378**	**1 481 228**	**1 250 078**

*) Obligasjonslån på MNOK 300 har forfall i februar 2018, men MNOK 112,5 av dette lånet er konvertert til egenkapital i februar 2016.

Note 14 Driftsinntekter - konsern

(Tall i TNOK)

Driftsinntekter fordelt på inntektsområder	**2015**	**2014**
Billettinntekter	370 083	322 823
Salgsinntekter o.l om bord	341 633	256 325
Cargoinntekter	180 506	151 436
Gevinst ved overgang fra datterselskap til tilknyttet selskap	1 679	0
Øvrige driftsinntekter	9 010	10 785
Sum	**902 911**	**741 369**

Note 15 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte mm. - konsern

(Tall i tabellen nedenfor i TNOK)

Lønnskostnader	**2015**	**2014**
Lønninger, inkl bespisning mannskap o.a	267 493	244 823
Arbeidsgiveravgift og andre offentlige lønnsrelaterte avgifter	18 494	14 350
Opsjoner ansatte	986	1 639
Pensjonskostnader o.a	15 356	16 693
Balanseførte lønnskostnader (skip under tilvirkning)	0	-1 397
Andre ytelser	10 727	7 570
Sum	**313 056**	**283 678**

Gjennomsnittlig antall årsverk i konsernet i løpet av regnskapsåret har vært 633 (589 i 2014)

Ytelser til administrerende direktør og styret (tall i TNOK)	**2015**	**2014**
Lønn administrerende direktør	1 939	1 522
Annen godtgjørelse til administrerende direktør	15	35
Godtgjørelse til styret	583	150

Tallene ovenfor inkluderer ikke opsjonsprogrammet. Se nedenfor for nærmere informasjon om dette.
Det er ikke ytt lån eller stilt sikkerhet til daglig leder eller noen styremedlemmer.

Pensjoner
Selskapet foretar en pensjonssparing på vegne av tidligere og nåværende adm.dir og ytterligere to personer i ledelsen.
Markedsverdien av innskuddene var TNOK 2.901 pr 31.12.2015 (TNOK 2.582 pr 31.12.2014).
Midlene kan innløses under spesifikke vilkår.
Pr 31.12.2015 er det også knyttet pensjonsforpliktelse til en annen ledende ansatt i Fjord Line AS.
Det er foretatt en avsetning på til sammen TNOK 5.351 pr 31.12.2015 knyttet til disse fem personene (TNOK 4.354 pr 31.12.2014).
Avsetningen er klassifisert som en langsiktig post i balansen.

Selskapet har i tillegg etablert en innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte.
Selskapet betaler faste bidrag til et forsikringsselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddene er betalt.
Tilskuddet utgjør fra 2% til 4% av den ansattes lønn.

Opsjonsprogram
Fjord Line AS har tildelt kjøpsopsjoner til konsernledelsen og andre ledende ansatte.

Det ble i august 2010 tildelt 1.500.000 opsjoner til adm.dir. og andre ledende ansatte.
Opsjonene tildelt i 2010 kunne innløses frem til januar 2015. Innløsningspris var NOK 10 pr opsjon/aksje med tillegg av 5% pr år etter 2010.
Opsjonenes samlede verdi ble ved tildeling beregnet til TNOK 3.280. Dette kostnadsføres som lønn over løpetiden, med egenkapital som motpost.
For 2015 er kostnadsført beløp knyttet til denne opsjonsordningen TNOK 0 (TNOK 656 i 2014).

Videre ble det i januar 2013 tildelt ytterligere 1.776.628 opsjoner til adm.dir og andre ledende ansatte.
Opsjonene tildelt i 2013 kan innløses i perioden 2016-2018. Innløsningspris er NOK 10 pr opsjon/aksje med tillegg av 5% pr år etter 2013.
Opsjonenes samlede verdi ble ved tildeling beregnet til TNOK 4 544. Dette kostnadsføres som lønn over løpetiden, med egenkapital som motpost.
For 2015 er kostnadsført beløp knyttet til opsjonsordningen TNOK 986 (TNOK 986 i 2014).

Tidligere adm.dir. har ved utgangen av 2015 til sammen 500.000 opsjoner i selskapet.

Revisor
Honorar til revisor fordeler seg på følgende tjenester (ekskl mva):
(Tall i TNOK)

	2015	**2014**
Revisjonstjenester - konsernrevisor	835	730
Revisjonstjenester andre revisorer	629	830
Regnskapsmessig og skattemessig/avgiftsmessig teknisk bistand konsernrevisor	483	443
Regnskapsmessig og skattemessig bistand andre revisorer	324	140
Attestasjonstjenester/avtalte kontrollhandlinger konsernrevisor	27	24
Attestasjonstjenester/avtalte kontrollhandlinger andre revisorer	86	0
Andre tjenester - konsernrevisor	80	0
Sum honorar til revisor	**2 464**	**2 167**

Note 16 Annen kortsiktig gjeld - konsern.

(Tall i TNOK)

Annen kortsiktig gjeld pr 31.12 (tall i TNOK):	**2015**	**2014**
Påløpne kostnader vedr.lønn/hyre o.l. (Danmark)	31 640	28 070
Forskuddsbetaling fra kunder	43 152	37 602
Påløpne renter og garantiprovisjon	27 816	24 322
Avsetninger for øvrige påløpte kostnader	49 110	59 550
Annen kortsiktig gjeld 31.12.	**151 718**	**149 544**

Note 17 Investering i deleid datterselskap - konsern

Fjord Line AS ervervet 51% av aksjene i Travelserver AS med regnskapsmessig virkning 01.01.2011.
Dette ble gjort gjennom et kapitalinnskudd/emisjon på MNOK 2.

Bokførte verdier i Travelserver AS etter Fjord Line AS' kapitalinnskudd var som følger (tall i TNOK):

Goodwill	500
Varige driftsmidler	328
Fordringer	2 461
Bankinnskudd	2 093
Sum eiendeler	**5 382**
Sum kortsiktig gjeld	2 902
Bokført egenkapital (100%)	**2 480**
Fjord Line AS' andel av bokført egenkapital	**1 265**
Kostpris/innskudd fra Fjord Line AS:	**2 000**
Fjord Line AS` eierandel:	51 %
Beregnet merverdi i Travelserver AS (100%)	**1 442**
Merverdier henført til Fjord Line AS' eierandel:	**735**

Merverdiene henført til Fjord Line AS' eierandel (TNOK 735 på oppkjøpstidspunktet) ble allokert til goodwill i konsernbalansen.
Balanseført verdi av goodwill pr 01.01.2015 var TNOK 394

Minoritetenes andel ev egenkapital ved oppkjøp	**1 215**

Det er etter balansedato inngått avtale om salg av Fjord Line sine aksjer i Travelserver.

Note 18 Avtale knyttet til drifting av tax free-virksomheten om bord på skipene - konsern

Den 31. august 2011 inngikk Fjord Line AS en samarbeidsavtale hvor drifting av tax free-virksomheten
ombord på de to skipene "MS Bergensfjord" og "MS Stavangerfjord" ble outsourcet til kontraktsmotparten.
De to skipene ble levert i juli 2013 og i januar 2014.
Ytterligere informasjon om skipene fremgår også i årsberetningen.

I henhold til opprinnelig avtale skal Fjord Line motta en provisjon basert på omsetningen o.a etter at driftingen av tax-free virksomheten har startet.
Avtalen gjelder en tidsperiode på 5 år fra levering av siste skip, dvs frem til januar 2019.
I tillegg mottok Fjord Line i henhold til avtalen et vederlag på MNOK 50 den 09.01.2012.

Inntekten knyttet til den nevnte betaling på MNOK 50 resultatføres hos Fjord Line når den opptjenes, dvs over avtalens løpetid.
Det var dermed balanseført en langsiktig gjeld/uopptjent inntekt pr 31.12.2012 på MNOK 50.
I 2014 inntektsførte Fjord Line MNOK 9,2 MNOK knyttet til denne betalingen.
Balanseført verdi 31.12.2014 av uopptjent inntekt var MNOK 38,3
I 2015 har Fjord Line inntektsført MNOK 10 knyttet til denne betalingen, som er klassifisert som salgsinntekt i resultatregnskapet.
Balanseført verdi 31.12.2015 av uopptjent inntekt er dermed MNOK 28,3.

Beløpets hovedstol skal etter avtalen tilbakebetales tidsmessig pro rata dersom skipet/skipene ikke leveres, blir solgt eller Fjord Line AS bryter sin del av avtalen før femårsperioden er ute.

Fjord Line har en strategi om å insource kjernevirksomheten. På denne bakgrunn er det i mars 2016 fremforhandlet en avtale hvor Fjord Line overtar tax-free driften på disse skipene med virkning fra 31.august 2016.
Gjenstående uopptjent inntekt på dette tidspunktet er avtalt tilbakebetalt gjennom fire avdrag over halvannet år.
Avdragene som skal betales etter 31.12.2016 er klassifisert som langsiktig gjeld pr 31.12.2015.

Note 19 NOx-tilskudd - konsern

Skipet "MS Stavangerfjord" ble levert i juli 2013, og skipet MS Bergensfjord ble levert i januar 2014.
Som følge av at skipene er gassdrevet (LNG), med tilhørende lavt utslipp, fikk Fjord Line AS tilsagn om tilskudd fra NOx-fondet.
Pr 31.12.2014 var det til sammen utbetalt tilskudd til Fjord Line AS på MNOK 147,2 knyttet til disse tiltakene.
Som en forutsetning for tilskuddet, er Fjord Line pliktig å benytte "MS Stavangerfjord" og "MS Bergensfjord" i NOx-pliktig farvann i minimum 2 år fra leveringstidpsunktet.

Videre mottok Fjord Line AS i 2014 MNOK 3,9 i NOx-tilskudd som følge av installasjon av steam-generatorer på MS Bergensfjord og MS Stavangerfjord.

I 2015 har Fjord Line AS mottatt 3,9 MNOK i NOx-tilskudd knyttet til skipet MS Oslofjord og tilhørende anlegg i Sandefjord.
Tilskuddet ble gitt for å dekke deler av Fjord Line sine kostnader relatert til installering av landstrømanlegg i Sandefjord, med tilhørende tilpasninger om bord i MS Oslofjord.

I 2014-regnskapet ble MNOK 4,3 av tilskuddene resultatført. Beløpet ble klassifisert som avskrivningsreduksjon i resultatregnskapet.
MNOK 146 var balanseført som mottatt, ikke resultatført, tilskudd pr 31.12.2014.

I 2015-regnskapet er MNOK 5,3 av tilskuddene resultatført. Beløpet er klassifisert som avskrivningsreduksjon i resultatregnskapet for 2015.

Resultatføringen av NOx-tilskuddene periodiseres i takt med avskrivningsprofilen på de driftsmidlene tilskuddene er knyttet til.

Nedenfor fremkommer oversikt over regnskapsmessige verdier (tall i TNOK)

Samlet mottatt tilskudd 01.01.2014	38 200	A
Mottatt tilskudd 2014	112 945	B
Samlet mottatt tilskudd 31.12.2014	**151 145**	C (A+B)
Resultatført tilskudd 2013	-857	D
Resultatført tilskudd 2014	-4 318	E
Mottatt tilskudd, ikke resultatført 31.12.2014	**145 970**	F (C + D + E)
Mottatt tilskudd 2015	3 914	G
Samlet mottatt tilskudd 31.12.2015	**155 059**	H (C + G)
Resultatført tilskudd 2015	-5 278	I
Akkumulert resultatført tilskudd 31.12.2015	-10 453	J (D + E + I)
Mottatt tilskudd, ikke resultatført 31.12.2015	**144 606**	H + J

Note 20 Særskilte juridiske kostnader

Særskilte juridiske kostnader 2013 til 2015
Etter at det i 2013 ble kjent at Fjord Line i 2014 skulle starte opp ruten Sandefjord-Strømstad i konkurranse med Color Line, ble selskapet møtt med mottiltak fra sistnevnte.
Color Line forsøkte gjennom et press mot havnene i Sandefjord og Strømstad å stenge Fjord Line ute fra tilgang til kommersielt akseptable avgangstider på ruten. Styret anså det nødvendig å engasjere juridiske ressurser for å forsvare egne kommersielle interesser.
Regnskapene for 2013 til 2015 ble derfor belastet med betydelige juridiske relatert til linjen Sandefjord-Strømstad, som ble åpnet i juni 2014.
Disse kostnadene beløp seg til TNOK 9.216 i 2013 og TNOK 19.570 i 2014. I 2015 er det kostnadsført ytterligerere TNOK 13.703 relatert til denne saken.

Fjord Line er gjennom et rettsforlik sikret konkurransedyktige seilingstider med virkning fra 1.oktober 2015, og selskapet er ikke lenger involvert i noen rettstvister. Det henvises for øvrig til ytterligere opplysninger i styrets årsberetning.

Note 21 Hendelser etter balansedagen - konsern

Fjord Line vedtok den 8.januar 2016 å tilby alle obligasjonseierne under selskapets obligasjonslån (MNOK 300) å selge sine obligasjoner med samlet pålydende på maksimalt MNOK 150 tilbake til Fjord Line AS mot vederlag i aksjer i selskapet. Obligasjonseiere med samlet pålydende MNOK 121,5 valgte å akseptere tilbudet.

Konsernet har i januar 2016 inngått sikringskontrakter på 75 % av gassforbruket i 2016 og 2017, samt 75 % av MGO forbruket for 2016 på historisk lave nivåer. Kontraktene sikrer en reduksjon i bunkerskostnadene på mer enn 20 % sammenlignet med 2015.

Som et ledd i selskapets strategi om å insource all kjernevirksomhet har Fjord Line i mars 2016 inngått avtaler med eksisterende leverandører av taxfreetjenester Inflight og Heinemann om terminering av de eksisterende kontraktene slik at Fjord Line selv overtar driften av taxfreebutikkene om bord i våre skip.
Fjord Line overtar driften på MS Oslofjord og HSC Fjord Cat fra Inflight med virkning fra 26.april 2016, mens driften av MS Bergensfjord og MS Stavangerfjord overtas fra Heinemann med virkning fra 31.august 2016. I sum vil dette føre til en betydelig økning i både omsetning og fortjeneste for konsernet.

Note 22 Overgang til forenklet IFRS - konsern

Nedenfor fremkommer implementeringseffekter ved overgang fra NGAAP til forenklet IFRS pr 01.01.2014, samt beskrivelser og spesifikasjoner av justeringene.

EIENDELER

Anleggsmidler **Immaterielle eiendeler**	**NGAAP** **31.12.2013**	**Implemen-** **teringseffekt**	**Forenklet IFRS** **01.01.2014**
Goodwill	394	0	394
WEB-prosjekt, konseptutvikling o.a	13 262	0	13 262
Utsatt skattefordel	173 594	0	173 594
Sum immaterielle eiendeler	**187 249**	**0**	**187 249**
Sum varige driftsmidler	**1 631 197**	**237 450**	**1 868 647**
Sum finansielle anleggsmidler	**1 677**	**0**	**1 677**
Sum anleggsmidler	**1 820 123**	**237 450**	**2 057 573**
Omløpsmidler			
Varebeholdning	**7 830**	**0**	**7 830**
Sum fordringer	**88 932**	**0**	**88 932**
Bankinnskudd, kontanter o.l.	**81 566**	**0**	**81 566**
Sum omløpsmidler	**178 328**	**0**	**178 328**
Sum eiendeler	**1 998 451**	**237 450**	**2 235 901**

EGENKAPITAL OG GJELD	**NGAAP** **31.12.2013**	**Implemen-** **teringseffekt**	**Forenklet IFRS** **01.01.2014**
EGENKAPITAL			
Sum innskutt egenkapital	**399 415**	**0**	**399 415**
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	171 013	253 150	424 163
Ikke-kontrollerende interesser	1 701	0	1 701
Sum opptjent egenkapital	**172 713**	**253 150**	**425 863**
Sum egenkapital	**572 128**	**253 150**	**825 278**
GJELD			
Langsiktig gjeld/langsiktige avsetninger			
Mottatt NOx-tilskudd, ikke resultatført	15 700	-15 700	0
Øvrig langsiktig gjeld/langsiktige avsetninger	1 201 771	0	1 201 771
Sum langsiktig gjeld/langsiktige avsetninger	**1 217 471**	**-15 700**	**1 201 771**
Sum kortsiktig gjeld	**208 852**	**0**	**208 852**
Sum gjeld	**1 426 323**	**-15 700**	**1 410 623**
Sum egenkapital og gjeld	**1 998 451**	**237 450**	**2 235 901**

Implementeringseffekt varige driftsmidler:

Fjord Line har etter IFRS 1 benyttet virkelig verdi som estimert anskaffelseskost for varige driftsmidler
Anskaffelseskost for skip som ikke var under tilvirkning eller ombygging pr 01.01.2014 er estimert med utgangspunkt i takster på dette tidspunkt.
Dette gjelder for skipene Stavangerfjord og Fjord Cat.
Videre er mottatt NOx-tilskudd som ikke er resultatført klassifisert som reduksjon av skipsverdiene i IFRS-balansen pr 01.01.2014.
Resultatføring/periodisering av NOx-tilskuddet skjer gjennom reduksjon av avskrivningskostnad for skip.
Nærmere spesifikasjoner knyttet til NOx-tilskuddet fremkommer i neste avsnitt.
Balanseeffekten på varige driftsmidler ved overgangen til forenklet IFRS 01.01.2014 fremkommer nedenfor:

Økning bruttoverdi skip	274 793
Omklassifisering NOx-tilskudd	-37 343
Netto implementeringseffekt	**237 450**

Implementeringseffekt mottatt NOx-tilskudd, ikke resultatført:

Skipet "MS Stavangerfjord" ble levert i juli 2013, og skipet MS Bergensfjord ble levert i januar 2014.
Som følge av at skipene er gassdrevet (LNG), med tilhørende lavt utslipp, fikk Fjord Line AS tilsagn om tilskudd fra NOx-fondet.
Som beskrevet ovenfor klassifiseres NOx-tilskudd som ikke er resultatført som reduksjon av skipsverdiene i IFRS-balansen.

Balanseført verdi 31.12.2013 i NGAAP-regnskapet fremkom som følger:

Samlet mottatt NOx-tilskudd pr 31.12.2013	38 200
Samlet resultatføring NOx-tilskudd pr 31.12.2013	-22 500
Balanseført verdi 31.12.2013 (NGAAP)	**15 700**

Resultatføringen (inntektsføringen) pr 31.12.2014 av NOx-tilskuddet i NGAAP-regnskapet var basert på sammenstilling mot beregnede merkostnader som Fjord Line hadde i som følge av at skipene er gassdrevet og ikke går på tungolje, jf regnskapslovens sammenstillingsprinsipp. Merkostnadene i 2013/2014 omfattet primært høyere drivstoffkostnader/transportkostnader.

I IFRS-regnskapet er NOx-tilskuddene periodisert over samme tid som kostnad knyttet til tilvirkning av skipene, dvs sammen med skipenes avskrivning. Mottatt ikke resultatført NOx-tilskudd i IFRS-balansen pr 01.01.2014 er beregnet som følger:

Balanseført verdi 31.12.2013 i NGAAP-regnskapet:	15 700	jf oppstilling ovenfor
Reversering av resultatføring (NGAAP) pr 31.12.2013:	21 643	
Ikke resltatført NOx-tilskudd (IFRS) 01.01.2014:	**37 343**	klassifiseres som reduksjon av verdi skip, jf beskrivelsen ovenfor.

Egenkapitaleffekten ved overgang til forenklet IFRS pr 01.01.2014 oppsummeres dermed som følger:

Økning bruttoverdi skip:	274 793
Reversering av resultatføring NOx-tilskudd:	-21 643
Egenkapitaleffekt pr 01.01.2014	**253 150**

Nedenfor fremkommer balansejusteringene pr 31.12.2014 ved overgang fra NGAAP til forenklet IFRS, samt spesifikasjoner av justeringene.

EIENDELER

Anleggsmidler	**NGAAP**	**Justering**	**Forenklet IFRS**
Immaterielle eiendeler	**31.12.2014**		**31.12.2014**
Goodwill	147	247	394
WEB-prosjekt, konseptutvikling o.a	11 388	0	11 388
Utsatt skattefordel	50 136	0	50 136
Sum immaterielle eiendeler	**61 671**	**247**	**61 918**
Sum varige driftsmidler	**2 994 174**	**94 373**	**3 088 547**
Sum finansielle anleggsmidler	**2 632**	**0**	**2 632**
Sum anleggsmidler	**3 058 477**	**94 620**	**3 153 097**
Omløpsmidler			
Varebeholdning	**8 844**	**0**	**8 844**
Sum fordringer	**77 780**	**0**	**77 780**
Bankinnskudd, kontanter o.l.	**98 063**	**0**	**98 063**
Sum omløpsmidler	**184 687**	**0**	**184 687**
Sum eiendeler	**3 243 164**	**94 620**	**3 337 784**

EGENKAPITAL OG GJELD	**NGAAP**	**Justering**	**Forenklet IFRS**
	31.12.2014		**31.12.2014**
EGENKAPITAL			
Sum innskutt egenkapital	**382 253**	**0**	**382 253**
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	197 589	193 130	390 719
Ikke-kontrollerende interesser	1 534		1 534
Sum opptjent egenkapital	**199 123**	**193 130**	**392 253**
Sum egenkapital	**581 376**	**193 130**	**774 506**
GJELD			
Langsiktig gjeld/langsiktige avsetninger			
Mottatt NOx-tilskudd, ikke resultatført	98 510	-98 510	0
Øvrig langsiktig gjeld/langsiktige avsetninger	2 372 318	0	2 372 318
Sum langsiktig gjeld/langsiktige avsetninger	**2 470 828**	**-98 510**	**2 372 318**
Sum kortsiktig gjeld	**190 960**	**0**	**190 960**
Sum gjeld	**2 661 788**	**-98 510**	**2 563 278**
Sum egenkapital og gjeld	**3 243 164**	**94 620**	**3 337 784**

Justering goodwill
Goodwill er i sin helhet knyttet til ervervet av 51% av aksjene i Travelserver AS
Det er ikke foretatt avskrivning på goodwill i 2014 etter IFRS. Avskrivninger i 2014 etter NGAAP var TNOK 247.

Justering varige driftsmidler:

Økning bruttoverdi skip	240 342	
Omklassifisering NOx-tilskudd	-145 969	se nedenfor for nærmere spesifikasjon
Netto implementeringseffekt	**94 373**	

Justering mottatt ikke resultatført NOx-tilskudd

Balanseført verdi 31.12.2014 i NGAAP-regnskapet:	98 510	
Reversering av resultatføring (NGAAP) pr 31.12.2013:	21 643	
Reversering av resultatføring (NGAAP) for 2014:	25 816	
Ikke resltatført NOx-tilskudd (IFRS) 31.12.2014:	**145 969**	klassifiseres som reduksjon av verdi skip, jf tidligere beskrivelse

Egenkapitalforskjellen pr 31.12.2014 mellom forenklet IFRS og NGAAP oppsummeres dermed som følger:

Økning goodwill	247
Økning bruttoverdi skip:	240 342
Reversering av resultatføring NOx-tilskudd:	-47 459
Egenkapitaleffekt pr 31.12.2014	**193 130**

FJORD CAT
fjordline.com

// Resultatregnskap Fjord Line AS (morselskap), per 31. desember 2015 – alle tall i TNOK

	Note	Morselskap 2015 NGAAP	Morselskap 2014 NGAAP
Driftsinntekter:			
Salgsinntekter	14, 19	892 221	732 883
Andre driftsinntekter	14, 20	9 190	33 428
Sum driftsinntekter	**14**	**901 412**	**766 310**
Driftskostnader:			
Varekost		63 896	57 860
Lønnskostnader	17	72 189	64 149
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	1, 2	5 094	4 072
Særskilte markeds- og juridiske kostnader	21	13 703	19 570
Andre driftskostnader	3, 6, 7, 17	969 891	868 376
Nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		0	0
Sum driftskostnader		**1 124 772**	**1 014 027**
Driftsresultat		**-223 360**	**-247 717**
Finansposter:			
Renteinntekter	11, 18	85 405	64 428
Nedskrivning aksjer i datterselskap	4	-1 999	0
Inntekt investering i datterselskap	4, 11	62 488	49 612
Konsernintern garantikostnad	18	-22 445	-20 006
Andre finansinntekter	9	105 735	146 343
Rentekostnader	16	-91 034	-85 690
Andre finanskostnader	9, 16	-132 547	-149 991
Netto finansposter		**5 602**	**4 696**
Ordinært resultat før skatt		**-217 758**	**-243 021**
Skattekostnad på ordinært resultat	**15**	**0**	**122 966**
Ordinært resultat etter skatt		**-217 758**	**-365 987**
Årsresultat		**-217 758**	**-365 987**
Resultatdisponering			
Overføring annen egenkapital/udekket tap		-217 758	-365 987
Sum		**-217 758**	**-365 987**

// Balanse Fjord Line AS (morselskap), per 31. desember 2015 – alle tall i TNOK

EIENDELER	Note	Morselskap 31/12/15 NGAAP	Morselskap 31/12/14 NGAAP
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
WEB-prosjekt, konseptutvikling o.a	1	9 995	10 384
Utsatt skattefordel	15	50 000	50 000
Sum immaterielle eiendeler		**59 995**	**60 384**
Varige driftsmidler			
Bygg og anlegg	2	5 248	8 456
Driftsløsøre, påkostninger skip og lokaler o.a.	2	5 869	7 008
Sum varige driftsmidler	**2**	**11 117**	**15 464**
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i datterselskap	4	978 249	980 248
Finansielle fordringer	11, 17	1 651 767	1 774 339
Øvrige investeringer, inkl aksjer tilkn.selskap	5	50	50
Sum finansielle anleggsmidler		**2 630 066**	**2 754 637**
Sum anleggsmidler		**2 701 177**	**2 830 485**
Omløpsmidler			
Varebeholdning	**6**	**7 632**	**8 102**
Fordringer			
Kundefordringer	7	31 236	38 934
Konsernmellomværende	11	91 690	26 595
Andre kortsiktige fordringer	8, 19	6 970	17 993
Sum fordringer		**129 896**	**83 522**
Bankinnskudd, kontanter o.l.	**10**	**140 874**	**91 572**
Sum omløpsmidler		**278 402**	**183 196**
Sum eiendeler		**2 979 580**	**3 013 681**

// Balanse Fjord Line AS (morselskap), per 31. desember 2015 – alle tall i TNOK

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	Morselskap 31/12/15 NGAAP	Morselskap 31/12/14 NGAAP
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	12, 13	463 880	363 880
Egne aksjer	12	-10	-10
Overkurs	12	114 384	18 384
Sum innskutt egenkapital	**12**	**578 253**	**382 253**
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital/Udekket tap	12	-206 470	10 302
Sum opptjent egenkapital		**-206 470**	**10 302**
Sum egenkapital	12	**371 783**	**392 555**
GJELD			
Langsiktig gjeld/langsiktige avsetninger			
Obligasjonsgjeld	16	292 843	289 401
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner o.a.	16	1 998 454	2 008 871
Uopptjent inntekt	19	18 200	38 333
Mottatt tilskudd, ikke resultatført	20	97 146	98 510
Pensjonsforpliktelse	17	5 351	4 354
Sum langsiktig gjeld/langsiktige avsetninger		**2 411 994**	**2 439 469**
Kortsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner		0	0
Leverandørgjeld		20 025	34 368
Uopptjent inntekt	19	10 133	0
Betalbar skatt	15	0	0
Skyldige offentlige avgifter		5 437	3 771
Konsernmellomværende	11	41 833	25 723
Annen kortsiktig gjeld	16	118 375	117 795
Sum kortsiktig gjeld		**195 802**	**181 657**
Sum gjeld		**2 607 796**	**2 621 126**
Sum egenkapital og gjeld		**2 979 580**	**3 013 681**

Egersund, 26. mai 2016

Peter Frølich
Styreformann

Kristian Eikre
Styremedlem

Frode Teigen
Styremedlem

Kristian Falnes
Styremedlem

Bo-Lennart Thorbjørnsson
Styremedlem

Rickard Ternblom
Administrerende direktør

// Kontantstrømoppstilling Fjord Line AS (morselskap), per 31. desember 2015 – alle tall i TNOK

	2015	2014
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	-217 758	-243 021
Periodens betalte skatt	0	0
Avskrivninger	5 094	4 072
Nedskrivninger	0	0
Endring i varelager	470	-1 086
Endring i kundefordringer	7 698	-25 217
Endring i leverandørgjeld	-14 611	-11 343
Gevinst/tap ved salg av driftsmidler/immaterielle eieindeler	0	0
Endring i andre tidsavgrensningsposter, inklusiv langsiktig mellomværende	192 019	-1 011 926
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	**-27 088**	**-1 288 521**
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	1 418	8 233
Utbetalinger ved kjøp/tilvirkning av varige driftsmidler/immaterielle eiendeler	-2 843	-21 869
Investering i datterselskap	0	-92 276
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	**-1 425**	**-105 912**
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Opptak av rentebærende gjeld (netto)	0	1 398 677
Nedbetaling av rentebærende gjeld	-118 185	-170 681
Innbetaling ved emisjon (netto)	196 000	185 647
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	**77 815**	**1 413 643**
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	**49 302**	**19 210**
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	91 572	72 362
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter periodens slutt	**140 874**	**91 572**
Spesifikasjon av kontantbeholdningen ved periodens slutt		
Bankinnskudd, kontanter og lignende	140 874	91 572

// Regnskapsprinsipper

Fjord Line AS (morselskap)

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk

SALGSINNTEKTER

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Med leveringstidspunktet menes tidspunktet for overgang av det vesentligste av risiko og kontroll knyttet til det leverte. Tjenester, herunder salg av reise og godstransport, inntektsføres i takt med utførelsen. Eventuell andel av salgsinntekter som knytter seg til fremtidige serviceytelser o.l. balanseføres som uopptjent inntekt ved salget, og inntektsføres deretter i takt med levering av ytelsene.

KLASSIFISERING OG VURDERING AV BALANSEPOSTER

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Eiendeler som er tilknyttet varekretsløpet er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales innen ett år etter utbetalingstidspunktet. For gjeld er analoge kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Varige anleggsmidler som forringes i verdi avskrives lineært over forventet økonomisk levetid. Anleggsmidlene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

IMMATERIELLE EIENDELER

Utgifter til immaterielle eiendeler er balanseført i den utstrekning det er ansett som sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene knyttet til eiendelen vil tilflyte selskapet og man har kommet frem til en pålitelig måling av anskaffelseskost for eiendelen.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlenes forventede levetid dersom de har antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger NOK 15 000. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader. Påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring fastsettes under hensyntagen til driftsmidlets stand ved kjøp av driftsmidlet.

LEASING

En leieavtale klassifiseres som finansiell eller operasjonell i samsvar med den enkelte avtalens reelle innhold. Dersom det vesentligste av økonomisk risiko og kontroll knyttet til det underliggende leieobjekt er gått over på leietaker klassifiseres avtalen som finansiell. Andre leieavtaler klassifiseres som operasjonelle. Driftsmidler i leieavtaler vurdert som finansiell leasing aktiveres i balansen til verdien av vederlaget i leieavtalen og avskrives som varige driftsmidler. Avdragsdelen av leieforpliktelsen vises som langsiktig gjeld. Forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

For avtaler som klassifiseres som operasjonell behandles leiebetalingene som en driftskostnad som fordeles systematisk over hele leieperioden.

DATTERSELSKAPER, TILKNYTTEDE SELSKAPER OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

Datterselskaper, tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet er vurdert etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Utbytte fra datterselskapene inntektsføres i den grad akkumulert utbytte overstiger akkumulert resultat i eierperioden.

VAREBEHOLDNINGER

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost etter FIFO-prinsippet og virkelig verdi. Det foretas nedskriving ved eventuell påregnelig ukurans.

KUNDEFORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

KORTSIKTIGE PLASSERINGER

Kortsiktige plasseringer (aksjer, terminkontrakter og eventuelle andre derivater vurdert som omløpsmidler) anses som handelsportefølje og vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Urealisert gevinst/tap resultatføres under finansposter. Mottatt utbytte og andre utdelinger inntektsføres som annen finansinntekt.

VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert etter kursen ved regnskapsårets slutt. Sikringsbokføring legges ikke til grunn. Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til den funksjonelle valutaen (NOK) til transaksjonskurs. Ytterligere informasjon fremgår av noteopplysninger.

SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt/utsatt skattefordel. Maksimal utsatt skattefordel er beregnet ut fra 25% av samlet grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret, samt ligningsmessig underskudd til fremføring. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det forventes at fremførbart skattemessig underskudd og andre posisjoner kommer til fremtidig anvendelse. Ytterligere informasjon fremgår av noteopplysninger.

OPSJONER TIL ANSATTE

Ved tildeling av opsjoner til ansatte foretas det en verdiberegning av opsjonene på tildelingstidspunktet. Beregnet beløp kostnadsføres som lønn over løpetiden, med egenkapital som motpost.

TILSKUDD

Tilskudd fra NOx-fondet relatert til investeringer resultatføres/periodiseres i takt med avskrivningsprofilen på de driftsmidlene tilskuddene er knyttet til. Ytterligere informasjon om regnskapsmessig behandling og tallmessige effekter fremgår av noteopplysningene.

PENSJONER

Ved innskuddsplaner betaler selskapet innskudd til et forsikringsselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad.

En ytelsesplan er en pensjonsordning som ikke er en innskuddsplan. Typisk er en ytelsesplan en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av flere faktorer, som alder, antall år i selskapet og lønn. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedagen.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Ved bruk av den indirekte metoden rapporteres kontantstrømmene brutto fra investerings- og finansieringsaktiviteter, mens det regnskapsmessige resultat avstemmes mot netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter og bankinnskudd.

BOSS
BOSS
Calvin Klein
Calvin Klein
paco rabanne
WINE
BODYLOTION

// Noter *Fjord Line AS (morselskap)*

Note 1 Immaterielle eiendeler - morselskap

(Tall i TNOK)

	Immaterielle eiendeler under tilvirkning	WEB-prosjekter o.l	Konsept-utvikling og markeds-prosjekter	Øvrige immaterielle eiendeler	Sum immaterielle eiendeler
Anskaffelseskost 31.12.2014	0	6 753	7 712	3 102	17 567
Ferdigstilte prosjekter 2015	0	0	0	0	0
Tilgang 2015	0	1 648	0	0	1 648
Avgang 2015	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2015	0	8 401	7 712	3 102	19 215
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.2014	0	1 253	5 516	414	7 183
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2014	0	0	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2014	0	5 500	2 196	2 688	10 384
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.2015	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2015	0	2 019	6 435	766	9 220
Balanseført verdi 31.12.2015	**0**	**6 382**	**1 277**	**2 336**	**9 995**
Årets avskrivninger	0	766	919	352	2 037
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0
Sum kostnad avskrivninger og nedskrivninger 2015	**0**	**766**	**919**	**352**	**2 037**

WEB-prosjektene gjelder utviklingskostnader relatert til utvikling av nye nettsider, inklusiv ny grafisk profil og kobling til bookingsystemet.
Balanseføring i 2015 gjelder blant annet ny WEB-plattform. WEB-prosjektene avskrives over 10 år.

Utvikling av underholdningskonsept om bord på skipene avskrives over 2,5 år.
Balanseført verdi knyttet til underholdningskonsept pr 31.12.2015 er TNOK 0 (TNOK 600 pr 31.12.2014)

Øvrige immaterielle eiendeler består blant annet av utvikling av nøkkelkortsystem som er installert om bord på skipene MS Bergensfjord og MS Stavangerfjord. Avskrivningstiden her er 10 år.

Note 2 Varige driftsmidler - morselskap

Varige driftsmidler (tall i tabellen oppgitt i TNOK)	Terminal Risavika	Inventar, ombygging leide lokaler, maskiner på land o.a.	Utstyr skip, innvendig ombygging skip o.l	Anlegg under utførelse	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 31.12.2014	324	15 101	8 291	1 418	**25 134**
Tilgang kjøp	0	403	792	0	**1 195**
Avgang	0	-417	-650	-1 418	**-2 485**
Anskaffelseskost 31.12.2015	**324**	**15 087**	**8 433**	**0**	**23 844**
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.2014	0	0	0	0	**0**
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2014	185	4 347	5 138	0	**9 670**
Balanseført verdi 31.12.2014	**139**	**10 754**	**3 153**	**1 418**	**15 464**
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.2015	0	0	0	0	**0**
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2015	213	6 026	6 487	0	**12 726**
Balanseført verdi 31.12. 2015	**111**	**9 061**	**1 946**	**0**	**11 118**
Årets avskrivninger	28	1 679	1 349	0	**3 056**
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	**0**
Avskrivningstid (ferdigstilte driftsmidler)	10 år	3 - 10 år	3-10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær		

Ombygging leide lokaler
Det er i 2015 balanseført TNOK 156 (TNOK 6.999 i 2014) knyttet til ombygging o.l av leide kontorer, lagerfasiliteter og kaifasiliteter i Sandefjord.
Avskrivningstiden her er 5-10 år. Balanseført verdi 31.12.2015 er her TNOK 5.002

Anlegg under utførelse
Fjord Line AS inngikk i 2014 avtale om bygging av en LNG-tank i Hirtshals.
Tanken skal fungere som back-up til eksisterende tankanlegg og muliggjør gassfyllinger uten bruk av tankbiler.
Tanken ble i 2015 overdradd til Fjord Line Danmark A/S, som har forestått ferdigstillelsen.

Note 3 Leiekostnader og transaksjoner med nærstående - morselskap

Kostnadsført leie av ikke balanseførte driftsmidler for 2015 og 2014 (operasjonell lease)
(Tall i TNOK)

Driftsmiddel	Kostnadsført leie 2015	Kostnadsført leie 2014
Leie maskiner og driftsløsøre	14 634	12 934
Leie lokaler *)	12 903	10 245
Leie skip, inklusiv mannskap	553 019	466 591

*) Leiekostnad lokaler: For 2015 er det kostnadsført TNOK 1.503 i leiekostnad til selskap kontrollert av eiere (TNOK 1.067 i 2014).
Leievilkårene er markedsmessige.

Styreformannen er partner i advokatselskapet Wikborg Rein, som er Fjord Line AS` primære advokatforbindelse.
Prisingen av advokattjenestene Wikborg Rein utfører for Fjord Line AS er på markedsmessige vilkår.
Styreformannens styrehonorar faktureres av Wikborg Rein.

Note 4 Investeringer i datterselskap - morselskap

(Tall i TNOK)

Investeringene i datterselskap regnskapsføres etter kostmetoden.
Regnskapsmessige verdier fremkommer nedenfor (tall i TNOK)

Datterselskap	Ansk.-tidspunkt	Forretnings-kontor	Eierandel/ stemmeandel	Kostpris	Balanseført verdi 31.12.2014	Balanseført verdi 31.12.2015	Kapital-utvidelse i datterselskap i 2015
Fjord Line Danmark A/S	2006	Danmark	100 %	1	1	1	**0**
Fjord Skibsholding I A/S	2007	Danmark	100 %	268 986	224 986	224 986	**0**
Fjord Skibsholding II A/S	2008	Danmark	100 %	150 362	109 849	109 849	**0**
Fjord Skibsholding III A/S	2010	Danmark	100 %	310 368	310 368	310 368	**0**
Fjord Skibsholding IV A/S	2010	Danmark	100 %	332 843	332 843	332 843	**0**
Fjord Line GmbH	2008	Tyskland	100 %	201	201	201	**0**
Travelserver AS	2011	Norge	51 %	2 000	2 000	1	**0**
SUM				**1 064 761**	**980 248**	**978 249**	**0**

Inntekt investering i datterselskap og nedskrivninger 2015

Fjord Line AS har i 2015 regnskapsført utbytte avsatt i Fjord Skibsholding I A/S, Fjord Skipsholding II A/S, Fjord Skibsholding III A/S og Fjord Skibsholding IV A/S som vist nedenfor (FSH I, FSH II, FSH III og FSH IV).
Utbytte for 2015 ligger innenfor regnskapsmessig resultat i 2015 for selskapene.
Det er etter balansedato inngått avtale om salg av Fjord Line sine aksjer i Travelserver AS.
Aksjenes verdi er derfor nedskrevet med TNOK 1.999 i 2015

	FSH I	FSH II	FSH III	FSH IV	SUM
Total utbytteavsetning 2015	35 345	2 865	10 313	13 965	**62 488**
Inntektsført i Fjord Line AS 2015	35 345	2 865	10 313	13 965	**62 488**
Reduksjon balanseført verdi investering pga utbytte	0	0	0	0	0

Inntekt investering i datterselskap 2014

Fjord Line AS har i 2014 regnskapsført utbytte avsatt i Fjord Skibsholding I A/S, Fjord Skipsholding II A/S, Fjord Skibsholding III A/S og Fjord Skibsholding IV A/S som vist nedenfor (FSH I, FSH II, FSH III og FSH IV).
Utbytte for 2014 ligger innenfor regnskapsmessig resultat i 2014 for selskapene.
Det er ikke foretatt nedskrivning av aksjepostene i 2014.

	FSH I	FSH II	FSH III	FSH IV	SUM
Total utbytteavsetning 2014	4 861	11 219	23 981	9 552	**49 612**
Inntektsført i Fjord Line AS 2014	4 861	11 219	23 981	9 552	**49 612**
Reduksjon balanseført verdi investering pga utbytte	0	0	0	0	0

Bakgrunn for differense mellom kostpris og balanseført verdi av aksjene i FSH I og FSH II:

Aksjene i FSH II ble i 2008 nedskrevet med TNOK 20 291.
I 2009 ble aksjene i FSH I nedskrevet med TNOK 39 246 og aksjene i FSH II nedskrevet med TNOK 8.000
I 2009 ble i tillegg TNOK 4.754 i utbytte fra FSH I og TNOK 12 222 i utbytte fra FSH II ført som reduksjon i balanseført verdi aksjer.

Note 5 Investeringer i øvrige aksjer/andeler - morselskap

Fjord Line AS kjøpte i løpet av 2010 aksjer for TNOK 50 i Visit Sørlandet AS. Etter 2010 har det ikke vært tilgang eller avgang.
Investeringen er ført etter kostmetoden. Det er ikke foretatt nedskrivning verken i 2015 eller 2014.

Note 6 Varebeholdninger og kostnad drivstoff - morselskap

(Tall i TNOK)

Varebeholdning:	**2015**	**2014**
Drivstoff	2 706	3 363
Varer for videresalg	1 852	1 829
Annet, inklusiv veimerker, nøkkelkort o.a	3 074	2 910
Sum varelager til anskaffelseskost 31.12.	**7 632**	**8 102**
Nedskrivning for ukurans 31.12.	0	0
Sum bokført verdi av varelager 31.12.	**7 632**	**8 102**

Kostnader knyttet til drivstoff er klassifisert som andre driftskostnader i resultatregnskapet.
For 2015 utgjør dette TNOK 199.577 (TNOK 190.647 i 2014)

Note 7 Kundefordringer og tap på fordringer - morselskap

(Tall i TNOK)

	2015	**2014**
Kundefordringer til pålydende 31.12.	31 832	39 530
Delkredereavsetning 31.12.	-596	-596
Balanseført verdi kundefordringer 31.12.	**31 236**	**38 934**
Årets endring i delkredereavsetning	0	213
Årets konstaterte tap på fordringer.	413	841
Innkommet på tidligere avskrevne fordringer	-94	-23
Kostnadsført tap på fordringer	**319**	**1 031**

Tap på fordringer inngår i posten "andre driftskostnader" i resultatregnskapet.

I kundefordringer pr 31.12.2015 inngår også fordringer på TNOK 3.038 knyttet til avregning av tax-free salg
om bord på skipene (TNOK 9.049 pr 31.12.2014)

Note 8 Andre fordringer - morselskap

(Tall i TNOK)

Andre fordringer	**2015**	**2014**
Refusjoner fra offentlige myndigheter, inkl tilgodehavende mva *)	3 562	16 284
Forskuddsbetalte kostnader o.l	3 408	1 709
Andre fordringer 31.12.	**6 970**	**17 993**

*) Selskapet har pr 31.12.2015 balanseført TNOK 2.897 i merverdiavgift til gode i Norge (TNOK 16.069 pr 31.12.2014).

Note 9 Andre finansinntekter og andre finanskostnader - morselskap

(Tall i TNOK)

Andre finansinntekter og andre finanskostnader består av følgende:

Andre finansinntekter	**2015**	**2014**
Valutagevinst konserninterne lån, jf note 11	99 100	140 364
Øvrig valutagevinst	6 529	5 896
Øvrige finansinntekter	106	83
Sum	**105 735**	**146 343**

Andre finanskostnader	**2015**	**2014**
Valutatap, inklusiv langsiktig lån i Euro	132 547	149 991
Øvrige finanskostnader	0	0
Sum	**132 547**	**149 991**

Note 10 Bundne midler - morselskap

(Tall i TNOK)

	2015	**2014**
Bundne skattetrekksmidler pr. 31.12. utgjør:	2 880	1 697

Skattetrekksmidlene er plassert på egne bankkonti.

Note 11 Konsernmellomværende - morselskap

(Tall i TNOK)

Eiendeler - kortsiktige poster:	**2015**	**2014**
Fordringer på datterselskap knyttet til drift m.v *)	91 690	26 595
Sum	**91 690**	**26 595**

Gjeld - kortsiktige poster:		
Netto gjeld til datterselskap knyttet til drift, inkl fratrekk utbytte *)	41 833	25 723
Sum	**41 833**	**25 723**

Netto kortsiktig konsernmellomværende pr 31.12 for Fjord Line AS	**49 857**	**872**

Eiendeler - langsiktige poster

Fjord Line AS har langsiktige fordringer på de danske datterselskapene på til sammen TNOK 1.648.865 pr 31.12.2015 (TNOK 1.769.988 pr 31.12.2014).
Beløpet er klassifisert som finansielle anleggsmidler. Lånene er i DKK og renteberegnes (jf note 18).
Valutagevinst på disse lånene var TNOK 99.100 i 2015 (TNOK 140.364 i 2014), jf note 9.
Det er ikke fastsatt konkret avdragsplan for lånene, men datterselskapene vil benytte fri likviditet til tilbakebetaling.
Det er foretatt avdragsbetaling i 2014 og 2015.

***) Utbytteavsetning i datterselskapene**

Datterselskapene FSH I, FSH II, FSH III og FSH IV hadde pr 31.12.2014 til sammen avsatt TNOK 49.612 i utbytte til Fjord Line AS, jf note 4.
Dette beløpet ble motregnet mot gjeld pr 31.12.2014 og inngikk i netto konsernmellomværende pr 31.12.2014.
For 2015 er tilsvarende utbytteavsetning for FSH I, FSH II, FSH III og FSH IV samlet TNOK 62.488.
Dette beløpet inngår i fordringer på datterselskap pr 31.12.2015 og er inntektsført hos Fjord Line AS i 2015, jf note 4.

Note 12 Egenkapital - morselskap

(Tall i TNOK)

Endring i egenkapital for 2015	Aksje-kapital	Egne aksjer	Overkurs	Annen egenkapital/ udekket tap	Sum
Egenkapital 31.12.2014	363 880	-10	18 383	10 302	**392 555**
Emisjon november 2015 - kontantinnskudd	100 000	0	100 000	0	**200 000**
Emisjonskostnader 2015	0	0	-4 000	0	**-4 000**
Årsresultat 2015	0	0	0	-217 758	**-217 758**
Andre endringer *)	0	0	0	986	**986**
Egenkapital 31.12.2015	**463 880**	**-10**	**114 383**	**-206 470**	**371 783**

*) Kostnadsføring ansatteopsjoner 2015

Endring i egenkapital for 2014	Aksje-kapital	Egne aksjer	Overkurs	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 31.12.2013	399 426	-10	0	120 769	**520 185**
Emisjon juni 2014 - gjeldskonvertering	42 558	0	8 511		**51 069**
Emisjon juni 2014 - kontantinnskudd	65 775	0	13 155		**78 930**
Kapitalnedsettelse september 2014	-253 879	0	0	253 879	**0**
Kapitalutvidelse desember 2014- kontantinnskudd	110 000	0	0		**110 000**
Emisjonskostnader 2014	0	0	-3 283	0	**-3 283**
Årsresultat 2014	0	0	0	-365 987	**-365 987**
Andre endringer *)	0	0	0	1 641	**1 641**
Egenkapital 31.12.2014	**363 880**	**-10**	**18 383**	**10 302**	**392 555**

*) Kostnadsføring ansatteopsjoner 2014

Note 13 Aksjekapital og aksjonærinformasjon - morselskap

Aksjekapitalen er på NOK 463.879.575 pr 31.12.2015, og består av 185.551.810 aksjer pålydende NOK 2,50. Alle aksjer har like rettigheter.

Oversikt over de største aksjonærene pr 31.12.2015

	Eierandel
Ferd AS	38,5 %
Kontrari AS	38,4 %
Kontrazi AS	19,4 %
Arne Teigen	1,3 %
Moly AS	0,9 %
Øvrige, inklusiv egne aksjer *)	1,5 %
Sum	**100,0 %**

*) Fjord Line AS har pr 31.12.2015 til sammen 764 egne aksjer.

Note 14 Driftsinntekter - morselskap

(Tall i TNOK)

Driftsinntekter fordelt på inntektsområder	2015	2014
Billettinntekter	370 083	322 823
Salgsinntekter o.a om bord - se også note 19	341 633	256 325
Cargoinntekter	180 506	151 436
Inntektsført/periodisert tilskudd fra NOx-fondet - se også note 20	5 278	30 135
Annet	3 912	5 591
Sum	**901 412**	**766 310**

Note 15 Skatt - morselskap

(Tall i TNOK)

Spesifikasjon av utsatt skattefordel

Oversikt over midlertidige forskjeller	31/12/14	Endringer 01.01.2015	Sum 01.01.2015	31/12/15	Endring
Anleggsmidler	-12 483	0	-12 483	-10 065	-2 418
Fordringer	-596	0	-596	-596	0
Gevinst-/tapskonto	26 323	0	26 323	21 058	5 265
Andre forskjeller, inklusiv regnskapsmessige periodiseringer	-21 281	0	-21 281	-79 112	57 831
Sum	**-8 037**	**0**	**-8 037**	**-68 715**	**60 678**
Fremførbart underskudd	-926 589	0	-926 589	-1 146 607	220 018
Grunnlag utsatt skatt (-utsatt skattefordel)	**-934 626**	**0**	**-934 626**	**-1 215 322**	**280 696**
25% (27%) av grunnlaget	-252 349	0	-252 349	-303 831	-51 481
Balanseført utsatt skatt (-utsatt skattefordel)	**-50 000**	**0**	**-50 000**	**-50 000**	**0**
Ikke-balanseført utsatt skattefordel	-202 349	0	-202 349	-253 831	-51 481

Fjord Line AS har pr 31.12.2015 akkumulert grunnlag for utsatt skattefordel på MNOK 1 215,3, som tilsier en utsatt skattefordel (25 %) på MNOK 303,8.
Styret har av forsiktighetshensyn, sammenholdt med kravene i NRS(F) resultatskatt for oppføring av utsatt skattefordel,
redusert balanseført utsatt skattefordel til MNOK 50

Skattemessig resultat	2015	2014
Regnskapsmessig resultat før skatt	-217 758	-243 021
Utbytteinntekt fra datterselskap, ikke skattepliktig	-62 488	-49 612
Nedskrivning aksjer	1 999	0
Andre permanente forskjeller	565	680
Regnskapsmessig kostnadsføring ansatteopsjoner	986	1 641
Endring midlertidige forskjeller	60 678	-311
Emisjonskostnader, ført mot egenkapitalen	-4 000	-3 283
Anvendelse av fremførbart underskudd	0	0
Skattemessig resultat	**-220 018**	**-293 906**

Avstemming av regnskapsmessig skattekostnad	2015	2014
27% av regnskapsmessig resultat	-58 795	-65 616
27% av permanente forskjeller	-16 993	-13 655
Effekt endring skattesats (25% vs 27%)	24 306	0
Endring ikke balanseført utsatt skattefordel	51 481	202 237
Regnskapsmessig skattekostnad	**0**	**122 966**

Fordeling av regnskapsmessig skattekostnad:	2015	2014
Endring utsatt skattefordel	0	122 966
Betalbar skatt	0	0
Regnskapsmessig skattekostnad	**0**	**122 966**

Note 16 Gjeld - morselskap

(Tallene i tabellen nedenfor er i TNOK)

Langsiktig rentebærende gjeld pr 31.12.	**2015**	**2014**
Gjeld til kredittinstitusjoner o.a	1 998 454	2 008 871
Obligasjonslån	292 843	289 401
Gjeld til morselskapets eiere	0	0
Sum langsiktig rentebærende gjeld 31.12.	**2 291 297**	**2 298 272**

Kortsiktig rentebærende gjeld pr 31.12.	**2015**	**2014**
Gjeld til kredittinstitusjoner (kassekreditt)	0	0
Annen kortsiktig rentebærende gjeld, inklusiv gjeld til morselskapets eiere	0	0
Sum kortsiktig rentebærende gjeld 31.12.	0	0
Sum balanseført verdi rentebærende gjeld 31.12.	**2 291 297**	**2 298 272**

Fjord Line AS hadde en kassekredittlimit på MNOK 15 pr 31.12.2015 (15 MNOK pr 31.12.2014).
P 31.12.2015 har selskapet en positiv saldo på kassekredittkontoen på 109,7 MNOK.

Langsiktig rentebærende gjeld - fordeling på valuta pr 31.12.2015 (tall i 1.000)

Valuta	**Pålydende valuta**	**Valutakurs**	**Balanseført verdi i NOK 31.12.2015**
NOK	301 177	1,000	301 177
Euro	206 895	9,619	1 990 120
SUM			**2 291 297**

Langsiktig rentebærende gjeld - fordeling på valuta pr 31.12.2014 (tall i 1.000)

Valuta	**Pålydende valuta**	**Valutakurs**	**Balanseført verdi i NOK 31.12.2014**
NOK	319 401	1,000	319 401
Euro	218 986	9,037	1 978 871
SUM			**2 298 272**

Lån i Euro
Lån i Euro er balanseført til dagskurs pr 31.12.2015 og 31.12.2014, jf oppstillingen ovenfor.
Valutatap i 2015 knyttet til langsiktig lån i Euro er 120,3 MNOK i 2015 (MNOK 140 i 2014).

Balanseført verdi pr 31.12. for Euro-lånene fremkommer som følger i NOK (tall i TNOK):	**2015**	**2014**
Hovedstol:	2 002 997	1 993 565
Amortiseringseffekt av lånene, inkl garantiprovisjon	-12 877	-14 694
Balanseført verdi pr 31.12.	**1 990 120**	**1 978 871**

Lån i NOK pr 31.12.2015, inklusiv obligasjonslån
Langsiktig gjeld i NOK består av obligasjonsgjeld og et lån gitt av leverandør.

Obligasjonslån
I februar 2013 ble det utstedt obligasjoner med samlet pålydende på MNOK 300.
Opprinnelig forfall var februar 2016. Forfallstidpsunktet ble i 2014 endret til februar 2018.
Fjord Line AS` egenbeholdning er 0 pr 31.12.2015 (0 pr 31.12.2014).
Balanseført verdi av obligasjonslånet pr 31.12. fremkommer som følger (TNOK):

	2015	**2014**
Total obligasjon:	300 000	300 000
Egenbeholdning	0	0
Amortiseringseffekt av lånet (omkostninger o.a) *)	-7 157	-10 599
Balanseført verdi obligasjonslån 31.12.	**292 843**	**289 401**

*) Reverseres/kostnadsføres frem til februar 2018 som rentekostnader.
Obligasjonslånet forfaller i sin helhet til betaling i februar 2018.

Gjeld til morselskapets eiere i 2014
I løpet av første del av 2014 ble det trukket opp et lån på MNOK 50 til selskapets hovedeier.
Dette lånet ble konvertert til egenkapital i 2014, inklusiv påløpte renter på TNOK 1.069.

Avdragsplan langsiktig rentebærende gjeld til kredittinstitusjoner (pantelån) og obligasjonslån (tall i TNOK):

	2016	2017	2018	2019	2020
Årlig avdrag *	69 527	119 054	419 054	230 423	230 423
Restlån pr 31.12.	**2 221 770**	**2 102 716**	**1 683 662**	**1 453 239**	**1 222 816**

*) Obligasjonslån på MNOK 300 har forfall i februar 2018, men MNOK 112,5 av dette lånet er konvertert til egenkapital i februar 2016.

Annen kortsiktig gjeld pr 31.12. består av følgende (tall i TNOK):	**2015**	**2014**
Forskuddsbetalinger fra kunder	44 221	37 601
Påløpte renter og garantiprovisjon	27 515	24 322
Avsetninger for øvrige påløpte kostnader o.l	46 639	55 873
Annen kortsiktig gjeld 31.12.	**118 375**	**117 796**

Note 17 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, pensjon m.v - morselskap

(Tall i tabellen nedenfor er i TNOK)

Lønnskostnader	**2015**	**2014**
Lønninger, inkl bespisning mannskap o.a	58 528	52 509
Arbeidsgiveravgift	8 784	6 517
Pensjonskostnader	1 843	1 898
Opsjoner ansatte	986	1 639
Andre ytelser	2 048	1 586
Sum	**72 189**	**64 149**

Gjennomsnittlig antall årsverk i løpet av regnskapsåret har vært 102 i 2015 (92 i 2014).

Ytelser til adm.dir. og styret (tall i TNOK)	**2015**	**2014**
Lønn administrerende direktør	1 939	1 522
Annen godtgjørelse administrerende direktør	15	35
Godtgjørelse styret	583	150

Tallene ovenfor inkluderer ikke opsjonsprogrammet. Se nedenfor for nærmere informasjon om dette.
Det er ikke ytt lån eller stilt sikkerhet til daglig leder eller noen styremedlemmer.

Pensjoner
Selskapet foretar en pensjonssparing på vegne av tidligere og nåværende adm.dir og ytterligere to personer i ledelsen.
Markedsverdien av innskuddene var TNOK 2.901 pr 31.12.2015 (TNOK 2.582 pr 31.12.2014).
Midlene kan innløses under spesifikke vilkår.
Pr 31.12.2015 er det også knyttet pensjonsforpliktelse til en annen ledende ansatt i Fjord Line AS.
Det er foretatt en avsetning på til sammen TNOK 5.351 pr 31.12.2015 knyttet til disse fem personene (TNOK 4.354 pr 31.12.2014).
Avsetningen er klassifisert som en langsiktig post i balansen.

Selskapet har i tillegg etablert en innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte.
Selskapet betaler faste bidrag til et forsikringsselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddene er betalt.
Tilskuddet utgjør fra 2% til 4 % av den ansattes lønn.

Opsjonsprogram
Fjord Line AS har tildelt kjøpsopsjoner til konsernledelsen og andre ledende ansatte.

Det ble i august 2010 tildelt 1.500.000 opsjoner til adm.dir. og andre ledende ansatte.
Opsjonene tildelt i 2010 kunne innløses frem til januar 2015. Innløsningspris var NOK 10 pr opsjon/aksje med tillegg av 5% pr år etter 2010.
Opsjonenes samlede verdi ble ved tildeling beregnet til TNOK 3.280. Dette kostnadsføres som lønn over løpetiden, med egenkapital som motpost.
For 2015 er kostnadsført beløp knyttet til denne opsjonsordningen TNOK 0 (TNOK 656 i 2014).

Videre ble det i januar 2013 tildelt ytterligere 1.776.628 opsjoner til adm.dir og andre ledende ansatte.
Opsjonene tildelt i 2013 kan innløses i perioden 2016-2018. Innløsningspris er NOK 10 pr opsjon/aksje med tillegg av 5% pr år etter 2013.
Opsjonenes samlede verdi ble ved tildeling beregnet til TNOK 4 544. Dette kostnadsføres som lønn over løpetiden, med egenkapital som motpost.
For 2015 er kostnadsført beløp knyttet til opsjonsordningen TNOK 986 (TNOK 986 i 2014).

Tidligere adm.dir. har ved utgangen av 2015 til sammen 500.000 opsjoner i selskapet.

Revisor
Kostnadsført honorar til revisor fordeler seg på følgende tjenester (ekskl mva), tall i TNOK:

	2015	**2014**
Revisjonstjenester	835	730
Attestasjonstjenester/Avtalte kontrollhandlinger	27	24
Regnskapsmessig og skattemessig/avgiftsmessig teknisk bistand	483	443
Andre tjenester	80	0
Sum honorar til revisor	**1 425**	**1 197**

Note 18 Renteinntekter/rentekostnader og konsernintern garantiprovisjon - morselskap

(Tall i TNOK)

Renteinntekter består av følgende:

	2015	2014
Renteinntekter på lån til datterselskap (konserninterne renter)	84 156	61 914
Eksterne renteinntekter	1 249	2 514
Sum	**85 405**	**64 428**

Langsiktige konserninterne lån renteberegnes på markedsmessige vilkår. Ytterligere informasjon om konserninterne lån/mellomværende fremgår av note 11.

Fjord Line AS har i 2015 kostnadsført en konsernintern garantikostnad på TNOK 22.445 (TNOK 20.006 i 2014)
Fjord Line AS har inngått flere avtaler om lånefinansiering av konsernets skip. De skipseiende datterselskapene Fjord Skibsholding I, Fjord Skibsholding II, Fjord Skibsholding III og Fjord Skibsholding IV har på sin side stillet pantesikkerhet for Fjord Line AS sine forpliktelser i forbindelse med låneavtalene.
Som en kompensasjon for dette har de skipseiende datterselskapene mottatt garantiprovisjon på markedsmessige vilkår.

Note 19 Avtale knyttet til drifting av tax free-virksomheten om bord på de nye skipene - morselskap

Den 31. august 2011 inngikk Fjord Line AS en samarbeidsavtale hvor drifting av tax free-virksomheten ombord på de to skipene "MS Bergensfjord" og "MS Stavangerfjord" ble outsourcet til kontraktsmotparten.
De to skipene ble levert i juli 2013 og i januar 2014.
Ytterligere informasjon om skipene fremgår blant annet i årsberetningen.

I henhold til opprinnelig avtale skal Fjord Line AS motta en provisjon basert på omsetningen o.a etter at driftingen av tax-free virksomheten har startet.
Avtalen gjelder en tidsperiode på 5 år fra levering av siste skip, dvs frem til januar 2019.
I tillegg mottok Fjord Line AS i henhold til avtalen et vederlag på MNOK 50 den 09.01.2012.

Inntekten knyttet til den nevnte betaling på MNOK 50 resultatføres hos Fjord Line AS når den opptjenes, dvs over avtalens løpetid.
Det var dermed balanseført en langsiktig gjeld/uopptjent inntekt pr 31.12.2012 på MNOK 50.
I 2014 inntektsførte Fjord Line AS MNOK 9,2 MNOK knyttet til denne betalingen.
Balanseført verdi 31.12.2014 av uopptjent inntekt var MNOK 38,3
I 2015 har Fjord Line AS inntektsført MNOK 10 knyttet til denne betalingen, som er klassifisert som salgsinntekt i resultatregnskapet.
Balanseført verdi 31.12.2015 av uopptjent inntekt er dermed MNOK 28,3.

Beløpets hovedstol skal tilbakebetales tidsmessig pro rata dersom skipet/skipene ikke leveres, blir solgt eller Fjord Line AS bryter sin del av avtalen før femårsperioden er ute.

Fjord Line har en strategi om å insource kjernevirksomheten. På denne bakgrunn er det i mars 2016 fremforhandlet en avtale hvor Fjord Line overtar tax-free driften på disse skipene med virkning fra 31.august 2016.
Gjenstående uopptjent inntekt på dette tidspunktet er avtalt tilbakebetalt gjennom fire avdrag over halvannet år.
Avdragene som skal betales etter 31.12.2016 er klassifisert som langsiktig gjeld pr 31.12.2015.

Note 20 NOx-tilskudd - morselskap

Skipet "MS Stavangerfjord" ble levert i juli 2013, og skipet MS Bergensfjord ble levert i januar 2014.
Som følge av at skipene er gassdrevet (LNG), med tilhørende lavt utslipp, fikk Fjord Line AS tilsagn om tilskudd fra NOx-fondet.
Pr 31.12.2014 var det til sammen utbetalt tilskudd til Fjord Line AS på MNOK 147,2 knyttet til disse tiltakene.
Som en forutsetning for tilskuddet, er Fjord Line pliktig å benytte "MS Stavangerfjord" og "MS Bergensfjord" i NOx-pliktig farvann i minimum 2 år fra leveringstidpsunktet.

Videre mottok Fjord Line AS i 2014 MNOK 3,9 i NOx-tilskudd som følge av installasjon av steam-generatorer på MS Bergensfjord og MS Stavangerfjord.

I 2015 har Fjord Line AS mottatt 3,9 MNOK i NOx-tilskudd knyttet til skipet MS Oslofjord og tilhørende anlegg i Sandefjord.
Tilskuddet ble gitt for å dekke deler av Fjord Line sine kostnader relatert til installering av Landstrømanlegg i Sandefjord, med tilhørende tilpasninger om bord i MS Oslofjord.

I 2014-regnskapet ble MNOK 30,1 av tilskuddene inntektsført. Beløpet ble klassifisert som andre driftsinntekter i resultatregnskapet.
MNOK 98,5 var balanseført som mottatt, ikke resultatført, tilskudd pr 31.12.2014.
Inntektsføring av tilskuddene i 2014 ble sammenstilt med beregnede merkostnader som
Fjord Line AS hadde i 2014 som følge av at skipene er gassdrevet og ikke går på tungolje.
Merkostnadene i 2014 omfattet primært høyere drivstoffkostnader/transportkostnader.
Etter en utfordrende periode med store ekstrakostnader relatert til bunkringssituasjonen på gasskipene ble bunkringsrøranlegget i Risavika ferdigstilt første kvartal 2015.
Dette medførte at gasskipene fra og med 25. mars 2015 bunkres i løpet av 4 timer pr uke, mot tidligere 15 timer pr uke når skipene skipene måtte bunkres via tankbiler. Dette har medført en betydelig reduksjon i bunkerskostnadene.

I 2015-regnskapet er MNOK 5,3 av tilskuddene inntektsført. Beløpet er klassifisert som andre driftsinntekter i resultatregnskapet for 2015.
Fra og med 2015 periodiseres tilskuddene utelukkende i takt med avskrivningsprofilen på de driftsmidlene tilskuddene er knyttet til.

Nedenfor fremkommer oversikt over regnsapsmessige verdier (tall i TNOK)

Samlet mottatt tilskudd 01.01.2014	38 200	A
Mottatt tilskudd 2014	112 945	B
Samlet mottatt tilskudd 31.12.2014	**151 145**	C (A+B)
Inntektsført tilskudd 2013	-22 500	D
Inntektsført tilskudd 2014	-30 135	E
Mottatt tilskudd, ikke resultatført 31.12.2014	**98 510**	F (C + D + E)
Mottatt tilskudd 2015	3 914	G
Samlet mottatt tilskudd 31.12.2015	**155 059**	H (C + G)
Inntektsført tilskudd 2015	-5 278	I
Akkumulert inntektsført tilskudd 31.12.2015	-57 913	J (D + E + I)
Mottatt tilskudd, ikke resultatført 31.12.2015	**97 146**	H + J

Note 21 Særskilte juridiske kostnader - morselskap

Særskilte juridiske kostnader 2013 til 2015
Etter at det i 2013 ble kjent at Fjord Line i 2014 skulle starte opp ruten Sandefjord-Strømstad i konkurranse med Color Line, ble selskapet møtt med mottiltak fra sistnevnte.
Color Line forsøkte gjennom et press mot havnene i Sandefjord og Strømstad å stenge Fjord Line ute fra tilgang til kommersielt akseptable avgangstider på ruten. Styret anså det nødvendig å engasjere juridiske ressurser for å forsvare egne kommersielle interesser.
Regnskapene for 2013 til 2015 ble derfor belastet med betydelige juridiske relatert til linjen Sandefjord-Strømstad, som ble åpnet i juni 2014.
Disse kostnadene beløp seg til TNOK 9.216 i 2013 og TNOK 19.570 i 2014. I 2015 er det kostnadsført ytterligerere TNOK 13.703 relatert til denne saken.

Fjord Line er gjennom et rettsforlik sikret konkurransedyktige seilingstider med virkning fra 1.oktober 2015, og selskapet er ikke lenger involvert i noen rettstvister. Det henvises for øvrig til ytterligere opplysninger i styrets årsberetning.

Note 22 Hendelser etter balansedagen - morselskap

Fjord Line vedtok den 8.januar 2016 å tilby alle obligasjonseierne under selskapets obligasjonslån (MNOK 300) å selge sine obligasjoner med samlet pålydende på maksimalt MNOK 150 tilbake til Fjord Line AS mot vederlag i aksjer i selskapet.
Obligasjonseiere med samlet pålydende MNOK 121,5 valgte å akseptere tilbudet.

Konsernet har i januar 2016 inngått sikringskontrakter på 75 % av gassforbruket i 2016 og 2017, samt 75 % av MGO forbruket for 2016 på historisk lave nivåer. Kontraktene sikrer en reduksjon i bunkerskostnadene på mer enn 20 % sammenlignet med 2015.

Som et ledd i selskapets strategi om å insource all kjernevirksomhet har Fjord Line i mars 2016 inngått avtaler med eksisterende leverandører av taxfreetjenester Inflight og Heinemann om terminering av de eksisterende kontraktene slik at Fjord Line selv overtar driften av taxfreebutikkene om bord i våre skip.
Fjord Line overtar driften på MS Oslofjord og HSC Fjord Cat fra Inflight med virkning fra 26.april 2016, mens driften av MS Bergensfjord og MS Stavangerfjord overtas fra Heinemann med virkning fra 31.august 2016. I sum vil dette føre til en betydelig økning i både omsetning og fortjeneste for konsernet.

BERGEN | STAVANGER | HIRTSHALS

13.30 BERGEN

20.00 STAVANGER

20.00 HIRTSHALS

18/11,5 timer

KRISTIANSAND | HIRTSHALS

08.30/15.00 KRISTIANSAND

11.45/18.00 HIRTSHALS

2 t 15 min.

* I perioden 4. mai - 4. sep, se oppdaterte rutetider på fjordline.com.

LANGESUND | HIRTSHALS

14.30 LANGESUND

09.00 HIRTSHALS

4,5 timer

SANDEFJORD | STRÖMSTAD

08.30/15.20 SANDEFJORD

12.00/18.30 STRÖMSTAD

2,5 timer

Foto: www.fotografen.as.no, Kimm Saatvedt/Palookaville, Jon Inge Nordnes/Allegro, Mike Louagie, Ole Husken Palookaville og Espen Gees